

Indienresa 2011

Davey Hammarsten

Chakra

Till Ann, min reskamrat genom livet

Vad blir den sista resa vi gör — ett uppbrott
mot det okända eller en resa hem?

Indienresa

16 juli - 16 september 2011

Människorna strömmade förbi de tre förgyllda boddissatvorna som blickade ut över Spitidalen. Munkarna i intensivt djupröda dräkter dirigerade de täta leden av pilgrimer runt templet där bönekvarnarna gick varma. Några hundra meter bort strävade Ki Gompa uppåt på den fristående klippan, skarpt tecknad av den tidiga solen som hunnit över bergskammen. Resan hade nått sin höjdpunkt, jag var på min egen pilgrimsresa i det inre och yttre landskapet. Under stilla meditativa dagar vandrade jag runt klostret i munkarnas sällskap. Den tysta gemenskapen med berget, människorna, djuren, växterna, vattnet och vinden.

Några veckor tidigare i Göteborg på Landvetters flygplats spelade de reklambilder av det sommarfagra landet med glass, jordgubbssaft och krispiga kakor. Lämnar jag Sverige när det är som ljuvligast? Det är en dröm, verkligheten har fler sidor.

Helsingfors flygplats spelade italienska smörsånger i kafeterian där jag satt med en kopp kaffe till en smörgås på fullkornsbröd. Svävade i min egen lilla sfär bland alla andra sfärer av gamla, unga och medelålders. Vi lever i samma värld men det kan skilja ljusår från den ena till den andra. I grunden är vi ändå lika.

Genom panoramafönster ser jag gråmulen himmel och silvergrå landningsbanor, fuktiga av regnet där vita stela fåglar lyfter i raka banor genom det gråblå mot solen. Flyger mot Indien, landet i min erfarenhet, en värld inom mig som närmar sig utanför. Jag rör mig från det inbillade till skådandet för att uppdaterar min verklighetsuppfattning. Förbereder

mig för omställningar. För drygt ett år sedan kom jag tillbaka från en resa till Sikkim, nu är jag på väg till andra delar av det buddistiska Himalaya. Varje Indienresa börjar med en rekapitulation av mitt barndoms Indien, ett återseende av kära platser, det hem jag bär inom mig.

Det vi ser är vår erfarenhet
Det vi inte vet om ser vi inte

16/7 Vandrar genom det moderna Indira Gandhi flygplats i Delhi på en varm mönstrad heltäckningsmatta. Färdas på enormt långa rullande gångbanor till ankomsthallen där jag tar en kopp te med snacks för astronomiska priser i detta land. Den nybyggda snabba tunnelbanan för mig in till centrum av Delhi. Hittar ett rent hotell till vandrarhemspris. Det är faktiskt dyrt för en natt men i fortsättningen skulle hotellrummen bli betydligt billigare. Lyckas boka en tågbiljett till Dehradun för en hundring men då ingår mat och dryck.

Upplevelserna blir intensiva den första dagen med alla minnen från uppväxten i Indien. Det är som fördämningar i minnesbanken bryts ner och allt forsar fram på en gång. Hotellet ligger nära Paharganj i centrala Delhi. Det är ett mikrokosmos där man möter det mesta av Indien, både dess attraktiva, förförande och förfärande sidor. Delar av strukturen vekar uråldrig. Det mesta ryms inom en rektangulär yta omgärdat av breda hårt trafikerade leder vid Old Delhi Railway Station. Invändigt är det ett ghetto med smala gränder packade med affärer, hotell, restauranger, småskaligt hantverk och gatustånd. Här hittar man allt av vad som produceras i Indien av hantverk och souvenirer. Här finns traditioner långt tillbaka till den mystiska österländska basaren där charlataner, bondfångare, lösdrivare och tiggare kryddar tillvaron tillsammans med ayurveda yoga, Hari Krishna och hasch. Det är västerlänningarnas favoritställe vid ankomst och avfärd. Man stannar

dock inte så länge i den krävande, bullriga och smutsiga miljön.

Matställena ligger vägg i vägg med varandra mitt emot järnvägsstationen. Konkurrensen är på liv och död tycks det. Inkastare försöker överrösta varandra med överord åt sin restaurang, drar i folk medan de visar lediga bord. Utanför på gatan arbetar kocken frenetiskt vid sina grytor. Den lilla restaurangen på tjugo kvadratmeter har två inkastare, en kock, en tunnbrödsbagare, en diskare, två medarbetare i köket, tre servitörer samt ägaren som tar betalt vid utgången där han sitter med korslagda ben på en piedestal. Det är ett ständigt flyt med hektiskt ropande och skramlande med plåtservisen där något i porslin aldrig skulle överlevt. Maten är varm, starkt kryddig så att alla andra smaker försvinner i min mun men ändå mumsar indierna på färska chilifruktar och tar mer av den röda såsen.

17/7 Betraktar landskapet från morgontåget till Dehradun. Det platta odlingslandskapet bryts av med betonghus, fabriker och tegelbrännerier. Husen som är vaskade i olika kalkfärger lyser hypnotiskt i morgonsolen. Fabriker passerar som gett upp andan, stålskelett som förfaller vackert med gapande fönster, ett fotografiskt eldorado, allt drar snabbt förbi. Tegelbrännerierna skymtar med sina ovala vallgravar. I mitten står den väldiga skorstenen för just skorstenseffekten. Det nyss lagda saltorkade teglet fyller halva graven så att det bildas luftkanaler. I ändan brinner en stor vedbrasa och den varma luften sugts effektivt genom tegelstensmassan upp i skorstenen. Under tiden plockas det tidigare brända teglet bort och nya lager av saltorkat kommer på plats innan man vänder på brasan. En ström av män och kvinnor bär teglet på sina huvuden som myror vid stacken. Ute på markerna sitter man och slår teglet för torkning i solen. Gangesslättens djupa lerlager är en outtömlig källa för tegelbruken. Det har dock gått hårt åt skogen som huggits ner för bränsle.

Dehradun vid foten av Himalaya har koloniala anor, ett behagligt klimat med säte för delstatsparlamentet i Uttarakhand. Staden har växtvärk med en livsfarlig kaotisk trafik. Här ligger Indiens finaste internatskolor, skogsdepartementets forskningsinstitut och universitet. I Doondalen odlas det finaste basmatiriset. Här bedriver naturrättsaktivisten Vandana Shiva sitt framgångsrika arbete för böndernas rätt till omodifierat diversifierat utsäde. Några kilometer österut ligger det heliga Rishikesh och Haridwar med miljontals pilgrimer. Beatles George Harris gjorde en låt där namnet Dehradun upprepades som ett mantra.

Från stationen kom jag att dela taxi med ett fransk par som arbetade på ambassaden i Delhi. De skulle till språkskolan i Landour för att lära sig hindi. Jag berättade under den ringlande bilfärden om sevärdheter i Mussoorie som ligger utströdd på några bergskammar två tusen meter upp och Landour några hundra meter extra uppåt. Det är mitt i monsunen och vattnet forsar ner utmed berget. Känner doften av blöt jord och dimmorna över branterna. Som barn genomlevde jag det varje år, klädd i stövlar och regnkappa vandrande jag blöta stigar genom ormbunksklädda skogar. Vid hemkomsten fick en och annan blodigel smärtsamt tas bort med salt där den sugit sig fast, svart och fet på fotvaden.

I Sisters Basar högst upp i Landour hittade jag ett rum med utsikt mot bergen genom några raka höga deodarer¹. Molnen skymmer snöbergen i fjärran, kullarna är så gröna. Här i Landour föddes jag 1952 i det kommunala sjukhuset. Min mor arbetade då på språkskolan som det franska paret nu skrev in sig på.

Människorna här i gästhuset är vänliga och hjälpsamma. Sima är en leende glad kvinna som lagar min frukost och kvällsmat.

1 *Cedrus deodara* (deodar cedar, Himalayan cedar, deodar/devdar)
Uppskattat byggnadsmaterial för sin hållbarhet

Regnet forsar ner, rännilar bildas överallt. Dimmornas har makt över bergstopparna, det är klar sikt ner mot dalen.

Kommunikation med mig själv? Samtalar jag med mina lemmar, hjärtat och benen i kroppen? Alla intryck kommer utifrån men inlemmas i mina celler, synapser och nerver. Jag vandrar i mina tankar, jag är i min föreställning om mina tankar, överblickande i sin tur även det förhållandet. Finner jag någonstans sanningen om jaget, relationerna, förhållandena.

18/7 Mår inte bra, magen krånglar, lätt illamående men kan inte kräkas. Avföringen är lös och vattnig. Fick i mig något som magen inte tålde redan vid första dagen i Delhi. Obetänksamheten straffar sig. Kräktes till slut, skönt att få det gjort. Känner mig trött just nu, mycket trött.

19/7 Underbart att vara frisk igen. Tar det lugnt. Hälsar på skräddaren i Mullinghar som känner igen mig, det var ett år sedan sist. Med korslagda ben sitter han på sin mjuka upphöjda divan med en enorm sax som perfekt knipsar den tunnaste sytråd, Singer symaskinen har fått elektrisk motor och liggaren, tjock som en lagbok, full av tygprover, mätningar och skisser. Hans hindi är välartikulerad och lätt att förstå. Att

skraddarsy en skjorta eller en kostym kostar mindre än färdiga i stadens boutique, sådan är den outgrundliga indiska ekonomin.

Beställer en samosa på favoritstället i basaren med en kopp ryckande hett te med mjölk ordentligt sockrad.

Väntar på verandan till det hotell som tidigare varit Svenska Skolan i Mussoorie. Den startade 1947 uppe i Landour med elever som till stor del bestod av missionärsbarn men skolan flyttade ner till denna byggnad tidigt 50-tal och upphörde 1967 då i stort sett inga missionärer fanns kvar eftersom de inte fick uppehållstillstånd av den indiska regeringen. Inga andra gäster är här än de svenskar som borde varit här just nu, de som jag stämt möte med. Ironiskt nog tog de en utflykt upp till Landour där jag bor. Den gamle husskötaren hälsar på mig och vi börja prata. Han gör tappra försök att hålla stället vid liv. På den stora tomten planterade han för 35 år sedan cedrar uppåt slutningarna som växt till en hel skog. Han var också stolt över en rad med deodarer planterade nedanför staketet mot busstationen. Tyvärr dog några av torkan förra året.

Dimmorna är täta nu och regnet strilar ner. Utmed bergväggen där borta lekte jag som barn med forsarna, bildade fördämningar och vattenfall. Regntiden var en magisk tid.

Staketet runt avsatsen som bildade skolgården har renoverats. Den gamla gjutjärnsornamentiken har svetsats in i nya ramar. Den gamla porten med gallergrinden är borta.

Verandans elektriska installationer ser ut som för 50 år sedan. Vissa kontakter fungerar, andra inte. Inne i hallen har man dragit in 3-fas och installerat en elektronisk mätare. I övrigt är allt som förut, känslan finns kvar, allt är bevarat, fönster, kakel, stuckatur i taket, dörrar och handtag. Inga fula påbyggnader eller renoveringar förutom moderna badrum och toaletter. Det var torrass inomhus under skoltiden som en latrintömmare rengjorde varje dag. Vatten hälldes upp i emaljerade handfat från ett

krus. Duscha gjorde vi med en hink varmt vatten i huset på bakgården.

Grönskan är frodig i backarna med blommande dahlia, röda och gula. Fler blommor kommer efter regntiden. Tutande från busstationen blandat med hetsiga rop hörs mitt i den mjölkvita dimman.

Innertaket på verandan har ett intrikat mönster av trälistor ordnade i geometriska former. Som barn brukade jag följa de labyrintiska banorna, ett typiskt islamiskt dekorativt inslag som återfinns ända bort i de moriska palatsen i södra Spanien. Huset har inslag av gammal engelsk slottsmiljö och indisk bungalow med veranda. Det är ett palats helt igenom symmetriskt med intrikat ciselering i innertakets stuckatur. Ett blomligt kakel belagt från golv upp över midjehöjd löper runt rummens väggar.

Jag träffade Roland och Ingvar vid busstationen när jag uppgiven var på väg hem. De tillhör en äldre generation elever från Svenska Skolans tid, klasskamrater med mina äldre systrar. Det blev ett glatt möte när vi på verandan berättade minnen tills mörkret föll på. Vi gick ner till Rolands favoritställe i basaren för att avnjuta samosas, golab jamun och te. Under promenaden i basaren spanade vi efter det bestående och kommenterade förändringar. Barberarsalongen och grönsaksbutiken i början av den branta backen vid Kulri basar hade sett ut så där i minst 50 år utan nämnvärda förändringar. Minns att en klippning 1960 kostade 1:50 rupee vilket var lika mycket i kronor på den tiden. Vid mitt besök 1980 kände barberaren igen mig, nu fanns han inte längre kvar.

20/7 Bergen är insvepta av moln. Jag vandrade ner genom dimmorna till Mussoorie. Hus, träd och folk tonar bort i fjärran där jag kommer utmed The Mall. Allt får ett mytiskt skimmer som att ständigt befinna sig i den svävande staden högt inne bland molnen.

21/7 Regnet öser ner, det är regntid, monsunen visar sig i full kraft. Minnena jagar och spelar med intrycken, växter, folk, hus och vattnets

porlande. Apungarna leker vid soptunnorna, dansar fjäderlätta på de platta taken, jagar varandra mot bråddjupen som de lekande lätt undviker med tvära svängar. Fukten med mossorna präglar regntiden, allt är grönfärgat av tunn mossa som patinerar väggar, trappsteg, stolpar, staket och tak.

Avkopplande vila utan tvång, utan föresatser och mål att nå. Vad är mål och uppfyllelse? Snart är jag ändå inget, allt töms på sitt innehåll. Minnen lever vidare hos andra. Här är upplevelse, närhet och varat. Vi planerar för mycket, oroas för mycket. Jag behöver inte bli något. Här är så tyst, lugnt och stilla. Bara jag och mina tankar, tankarna som stör, tankarna behöver komma till stillhet även inom mig. Det är allt, alltet och medvetenheten. Det rytmiska ljudet från en droppande kran någonstans ger en puls som är svår att stänga ute när den väl har uppmärksammats. Människolivet som bara lever vidare, barn som skriker och gråter, behöver kärlek och mat, stimulans och uppmuntran. Finns de här i tystnaden? De finns i medvetandet, i det ständigt

närvarande samvetets syner, i den ständiga skuld vi bär med oss.

22/7 Det är en klar morgon. Från fönstret ser jag långt ner till dalgångens byar med odlade terrasser inramade av monsunens grönska. Bergens översta toppar är kvar bland molnen. Solen bryter in och ger sluttningarna en intensiv ljusgrön nyans.

Frukosten består av paranta (flottyrbröd med fyllning) och te. Kanske går det att ta morgonpromenaden utan att det regnar? En grå apa, en Langur (*Colobinae*) sitter i deodaren mitt emot. Svansen hänger långt ner mellan grenarna. Han betraktar dalgången genom de närmaste träden med ett vilande famntag kring en gren och kontemplerar lugnt över vad som ska göras. Jag vandrar runt berget, en av de tre ”chakkar”² man anlagt omkring bergstopparna i Landour.

Konstiga drömmar inträffade i natt. Alla var de där, både gamla och nya bekanta. Rädslan fanns att konfronteras med några i drömmen. Jag manövrerar undan från dem. Det handlar om en inbjudan till ett stort party. Jag vet att alla är inbjudna, alla skulle komma, det såg jag. Det fanns en samhörighet mellan dem, men jag skulle avstå, rädd för vad som skulle hända, känner utanförskapet. Skyller på att festen ändå slutar i fylla och bråk. Jag skulle ändå stå där i ett hörn, oförstående, oförmögen att delta, oförmögen att uppfatta det talade. Var det mina erfarenheter som 15-åring när jag flyttade till Sverige, ett land i drömmar som blev en brutal verklighet?

Dagen går mot natt, grön mossa på stenarna, ormbunkarnas ljusgröna på stammarna lyser i motljuset vid solnedgången. Klar sikt mot horisonten där konturer av berg mot berg tonar bort i fjärran. En djungel växer upp ur den fuktiga myllan mellan träden varje år. Cikadorna stämmer upp först i skymningen, svarar vandra med ett ljudligt öronbedövande crescendo tills de tystnar i mörkret då solen gått ner. Fåglarna hörs en stund till, en fladdermus flaxar förbi. Människornas boningar i bergen börjar tändas. Fordonens strålkastare rör sig som

2 Hjul på hindi

långsamma eldflugor mot det svarta. Rymdens stjärnor syns i molnens öppningar, snart klarnar himlen helt. Ett stjärnfall kommer varje minut. Flygplan och satelliter vandrar över valvet som små ljuspunkter. Kosmos, vi är i kosmos! Det borde alltid vara vårt perspektiv.

Nere i Dehradun bildar stadsljusen en stjärnhimmel skimrande i olika färger. Om varje ljus representerar ett antal människor, vad representerar ljusglimtarna på himlavalvet? De är så många fler. Där finns ett överflöd av liv som vi aldrig kommer i kontakt med. Drömmarna om att nå utanför jorden, utanför solsystemet. Rymden är så ogästvänlig. Vi behöver skapa farkoster stora som planeter som inrymmer ett helt ekologiskt system som livnär miljoner individer in mot en evig resa i människans perspektiv, i kosmologisk tideräkning som ett stjärnfall. Men räddar vi planeten här, skapar balans, håller födelsetalet nere behöver vi inte söka nya jordar. Då måste tillväxten vara liten, exploateringen låg och förnyelsebar. Vår vetenskapliga studie av planetsystemen förblir vetenskapliga på håll. Men människan är obalanserad, expansiv, hungrig efter nya upplevelser. Håller inte fred med sig själv. Det kommer ett krig om rymden och dess tillgångar. Kanske ett utomjordiskt liv skulle svetsa mänskligheten samman. Här är vi, en art, en jord, en mänsklighet. Vi tar hand om de våra, vi förverkligar ett samhälle. Konflikter och oroligheter blir som syskongräsl. Vi skyddar jorden.

Drömmen om ett bättre samhälle. Den finns fortfarande där och här i mig. Tron på utvecklingen men den är så olika i olika ögon. Utvecklingen har misslyckats då det fortfarande finns barn som svälter ihjäl, sjukdomar som dödar trots att det finns botemedel, krig, terror och mänsklig avund.

Människans problematiska förhållande till sig själv och omgivningen. Hon tycks aldrig bli vuxen. I den stilla klara natten tickar det oroliga hjärtat. Från vår egen historia och mänskligheten kommer mycket bråte, tillkortakommanden blandad med personliga begär. Det måste stillas, vara helt stilla. Då kommer överblicken, oceanen, evigheten och vi dör likt ett irrbloss i natten.

23/7 Vi lever i den spännande öppenheten för historien och tillblivelsen, det nya och fräscha, allt kan hända. Minnet är minnen om sedan länge döda ting som endast kan ge liv åt nuet, gemenskapen, förklara känslor, förklara orsakssammanhang. Känner mig vaken, luktar och ser.

Även de fattiga sega härdiga doodhwala, mjölkbudan här vid torget Chardukan³ har mobiler. De vandrar mil efter mil varje dag. Mobilerna måste vara en stor tillgång om de fungerar långt bort i byarna. Minns när de kom bärande sina kärl av bleckplåt sammansatta av ett repnät. Min mor kontrollerade fetthalten i mjölken med en graderad flottör. Hon klagade alltid på att den blivit utspädd, att den gav för lite grädde.

Övar färger och former med akvarellådan. Dimman är tät hela morgonen till sent in på eftermiddagen. Regnet strilar.

24/7 Semesterlönen fyller på reskassan imorgon. En vecka i Mussoorie indränkt av regnvatten. Kylan har kommit de senaste dagarna med

3 Betyder ”Fyra Affärer”

ihållande dimma, dis och ständigt droppande. Kommunikationerna över internet fungerar dåligt. Är det fukt i kablar och kontakter? Hur håller datorerna i fukten?

Det finns inte så mycket att göra än att titta ut över den mjölkiga dalen, teckna lite, måla lite, läsa och skriva. Väntan i en fuktig existens. Det droppar från ovan, fåglarna drillar, dimman är tät som en vit vägg bakom träden. Fönsterglasen blir immiga av fukten, ett påtagligt bevis på kylan där ute

Jag gymnastiserar ryggen, äter mat ur det egna förrådet, dricker en kopp te på Devdars Guesthouse. Devdaren ”det gudomliga trädet” på gården är klätt av mossor och ormbunkar. Hur blev detta träd så mångförgrenat när de flesta andra deodarer på sin höjd bara har en rak stam? Hör röster inifrån huset, fåglarnas kvitter utifrån, människornas röster är bullriga.

Det finns barn som gråter inom mig, är de en del av mig, min egen sorg, det förödda livet? Våra liv som inte blev som vi tänkt? Mina frågor är existentiella.

26/7 En lång väntan på busstationen i Dehradun inför resan till Manali. Många västerlänningar är på väg dit. Jag kunde ha åkt igår men kände mig inte bra och blev ännu sämre under natten på hotellet. Magen krånglade och jag tar bara lite föda för att inte kasta upp något under resan.

27/7 En påfrestande bussresa till Manali med gnisslade bromsar på otaliga avvägar innan mörkret föll. Efter ett längre uppehåll i Chandigarh sent på kvällen blev vägen utomordentligt fin, hastigheten ökade och alla stopp för nya passagerare avtog. Natten blev lång och jag hade fortfarande magbesvär.

Manali

28/7 Regntiden är här nästan lika intensiv som i Mussoorie. Manali har växt vilt sedan jag var här 1987. Utanför gamla Manali har en djungel av hus och små hotell brett ut sig utan ordning. Även landskapet har tagit skada, fruktodlingarna naggas i kanten. Jag hittade ett hotell med utsikt mot bergen på andra sidan dalen. Stugan jag bodde i 1987 hade jag gärna velat återkomma till, vet inte om den finns kvar. Vilar efter bussresan en liten stund, sedan en sightseeing i grannskapet. Kanske kan jag återse min forna stuga.

En välsmakande vegetarisk momo på en tibetansk restaurang passade min mage bra. Hit gick jag ofta, deras momo var delikat. Old Manali har blivit ett eldorado för befolkningen där souvenirbutiker, trekkingguider och hippiekaféer florerar. I Rishikesh möter västerlänningen det mystiska Indien. I Manali möter de lokalbefolkningen, immigrerande tibetaner och en storslagen natur. Det är naturen som är huvudmålet, inte

mystiken. Som gemensam nämnare finns ganja, cannabisen som växer vilt i naturen, haschet som lockat turisterna sedan 70-talet. Härifrån drog man vidare till Goa under vinterhalvåret.

Hör bruset från forsen bakom alla nybyggda hotell utmed byvägen. Det är svårare med access till forsen nu än 1987. Allt var så mycket jungfruligare då. Nu dundrar motorfordon förbi, turisterna drar fram i horder.

Varför dröjde det 24 år innan jag gjorde försöket att nå Lahaul och Spiti? Leh är det stora målet här med karavaner av minibussar och jeepar som varje dag ger sig iväg. Zanskar ligger också där och hägrar som ett mytiskt landskap mellan Lahaul och Leh. Det blir många fler resor i framtiden. Ensamma resor? I Indien har jag aldrig känt mig ensam under mina resor, ensamheten drabbar mig alltid vid hemkomsten till Sverige.

Vandrade uppåt mot det gamla Manali som är ett virrvarr av hus med gångstråk emellan. Någon egentlig bygata existerade inte förr i tiden men vissa stråk har gjorts bredare, cementerats och fungerar hjälpligt för biltrafik. Återsåg de originella gamla stenhusen med djurstallarna i bottenvåningen och en övervåning med loftgång helt byggd i trä. Den

utskjutande loftgången som löper runt hela huset användes under vintern som magasin för djurfodret och kan täckas för med skivor för att stärka isolationen. Djuren där nere värmer bostadsytan ovanför. Taket av platta stora stenar som sluttar åt alla håll utgör ett bra skydd mot regnet. På loftgången kan glasade fönster åt söder samla solvärme under vintern. Alla hade några kor, får och getter. Årets kalv med underbara stora livliga ögon stod tjudrad under loftgången som gav skydd för regnet. Där stod också vävstolen som de vävde handspunnet ull till sjalar, tröjor, mössor och vantar. Den lokala produktionen såldes i en kooperativ butik mitt i byn.

Huset jag bott i 1987 stod kvar bakom alla träd när jag riktade blicken mot dalgången. Satte mig ner och pratade med en äldre man som vallade en ko och ett får. Han kände till huset jag bott i och pekade ut vägen dit. Han klagade över alla hotell som förstört markerna för byborna. Några behövde den extra inkomsten men många hotell finansierades av rika indier från slättlandet.

Äppelodlingar, fårskötsel och väveri hade minskat i betydelse. Turismen hade tagit över med internetkaféer, souvenirbutiker, vandringsguider och hipa restauranger som spelade Bob Marley. Stugan jag bott i hade moderniserats med el, vatten och ett litet uthus med toalett men allt såg oanvänt ut just nu och husägaren syntes inte till. Kanske är det ett av dessa ställen som hyrs ut permanent till västerländska turister. Härifrån kunde jag ta mig tillbaka ”the rock way” som det stod på en skylt, en smal stig mellan berget och den brusande forsén som jag vandrat så många gånger.

Basen för turistnäringen är bergvandringarna med guider. Ganjan eller marijuanan från cannabisen som växer vilt i backarna ger stora inkomster. Tibet, tibetansk buddism, naturen, floran och faunan är lockande. Lokalbefolkningen tycks inte kunna hantera boomen. Allt växer upp vilt och okontrollerat. Ful arkitektur och dålig konstruktion på de nya husen som kommer att falla samman efter ett antal år av regn, kyla och solsken.

29/7 En morgon då man möter sitt eget glåmiga jag, nattens trötthet i ögonen, den där kroppen framför sig som är ens yttre personlighet. Inbillade samtalspartners, den inre röstens föresatser, det yttre trycket. Världen är vacker, livet är vackert. Att vi kläder oss pekar på en brist, vi kan inte nöja oss med våra kroppar, ängsliga över vad den kan avslöja. Det obeslöjade ansiktet förräder ändå allt.

De fina gamla husen. Grundmuren är varvad sten och bjälkar, trädet ger sammanhållning och stenen tyngd. Det finns kvar folk som kan bygga dessa hus men virket är för dyrt. Bjälkarna är flera hundra år gamla och har stått emot vädrets växlingar och skyddas effektivt av ett tätt överhängande stentak med god ventilation. Bjälkarna togs från hårda långsamt växande cederträd högt uppe i bergen. Det är ett motståndskraftigt trä, angrips inte av skadeinsekter och röta. Nedhuggningen har förbjudits av regeringen så man bygger inte traditionellt längre och det blir för dyrt att hämta trä från avlägsna områden. Insprängt mellan de gamla trähusen reser sig boningar av betong med plåttak. Skulle man kunna efterlikna den gamla arkitekturen med stentak uppbyggen av trätakstolar och väggar av armerad betong

vilande på stengrund? Ett projekt borde ha startats för att bevara gamla Manali, nu verkar det vara för sent. Många hus hade redan förfallit och plockats på sina trästockar.

Sitter på toppen av kullen mitt i byn och samtalar om livet med en husägare som vallar sin ko. Alla tycks ha en ko som också har kalvat. Jag berättar om min uppväxt i Indien, om föräldrarnas kristna missionsarbete, om mina resor, om vistelsen i Manali för 24 år sedan. Mannen blir rörd av de olika hjälpverksamheterna inom missionen. Kanske är det något positivt man kan tillräkna västerlänningarna om det nu inte varit en beräknande insats.

Sätter mig ner och tecknar husen. Två små flickor ställer sig bakom och tittar fnissande. De tröttnar efter ett tag.

Vandrade långt förbi äppelodlingarna upp i bergen tills skogen blev tät av kraftiga omfångsrika deodarer som sträcker sig mot himlen, en mäktig sällsynt med många förgreningar i stammen. Bruset från forsen i dalgången långt där nere hördes klart och cikadorna började spela i skymningen. Tre hundar som skällde på mig började göra mig sällskap ner till samhället, tre välvårdade välnärda hundar.

Ser gäng med nygamla Enfields 350cc motorcyklar tillverkade i

Indien. Fullastade med tält, sovsäckar, liggunderlag och extra bensindunkar på var sida om bakhjulet. Bortom Baralachapasset på vägen till Leh hittar man inga bensinstationer. Moderna hippies med pengar, speciell stil, klädkod och tro på livet. De jagar mot äventyret, som "Easy Riders" med samma romantik. Där fanns flera typer, heavy metal med skinn, nitar, tjocka magar, skägg och mustasch, där fanns new age hippie, heliga snören runt halsen, armringar, pannband och lättklädda unga kvinnor i baksätet om de nu inte styrde en motorcykel själva. Alla samlades i ett speciellt rock café utmed bygatan där haschångorna tätnade. Fantiserade över hur livet skulle vara i en sådan grupp. Finns det i oss alla en önskan att behärska vidderna oberoende av guidade turer och resplaner?

Jag har den historia jag har på gott och ont, jag har de färdigheter jag förvärvat med alla tillkortakommanden och brister.

Efter regn kommer sol, natten faller, morgonen har regntunga moln. Frampå dagen lyser solen het från ovan, bränner nacken som en blåslampa. Molnen skymmer solen, kylan kommer och natten faller åter. Regnet kommer, det droppar mot stenbeläggningen, i fjärran ljudet av forsen, blixten flamlar bortom bergen, lyser upp molnen.

Kommer in i vilan, försjunken i det som är, vilande uppmärksam medveten, glömmet bekymren. Känner mig trött trots nattens vila. Hade konstiga drömmar orsakade av en liten förkylning. Känner mig piggare fram på dagen. Fick ut pengar från bankomaten nere i byn. Nu är jag välbeställd inför alla eventualiteter i obygderna bortom de höga passen. Handlade bananer, papaya, minneskort till kameran och vykort att sända hem. Slappnade av med en kopp te i något slags backpackers retreat där man kunde handla fullkornsbröd, läsa tidningar och byta ut sina utlästa böcker mot andra på en hylla.

Vandrade under kvällen uppför forsen till ett ställe med vyer innåt

bergen med tät skog vid ravinen där vattnet strömmade fram. Stilla samtal vid ett kafé i forsens brus och mörkret föll över nejden.

Hur stor är inte vår värld? Var delar vi den? Varför delar vi den i mitt och ditt?

30/7 Med lokalbussen tog jag en dagstur till Naggar några mil söderut där ett museum inrättats i den ryske konstnären Nicholas Roerich hus. Han kom att tillbringa halva sitt liv i Himalaya med att måla naturen, studera folket och kulturen. Som tänkare och filosof kom han fram till kulturens fredsbevarande natur och skapade ett samfund för bevarande av kulturen vid krigstillstånd, den så kallade "Roerich Pact" som ledde till en internationell konvention signerad i Haag 1954 av ett stort antal länder. I Naggar grundade han 1928 institutet Urusvati "Morgonstjärnan", ett slags tidig new age med tvärvetenskapliga studier av astronomi, antropologi och kultur för bevarande av fred och samförstånd. Luften, ljuset och den kosmiska strålningen ansågs fördelaktiga i denna del av bergen. Högst upp låg museet för folkkonst på en plåtå omgärdad av höga deodarer.

En välbehaglig svalkande vind drar genom träden där jag sitter i dess skugga. Torra barr faller ner på axlar och knän medan vinden susar mellan grenarna, i bakgrunden hörs forsen. En svart fjärl fladdrar förbi, fåglar kvittrar livligt i buskarna. Kuludalen breder ut sig bortom stammarna i bländande solsken med ett fuktigt dis i luften. En fridfull plats där man vill stanna för alltid. Vissa ögonblick speglar evigheten.

Nicholas Roerich hus, hans Himalayavilla, låg på en avsats där man från loftgången kunde överblicka dalen. Ett hus jag drömmer om att bo i på ålderns höst med snöbergen skymtande i fjärran mellan träden.

Nicholas Roerich målningar var som bäst då enbart naturen skildrades i mättande jordfärger med abstrakt formbehandling av bergen och vidderna. Där fanns också de mer metafysiska som skulle skildra naturens krafter och energier. Riktigt dåligt blev det med staffagefigurer i form av rödklädda munkar dansande i ring under bergen.

31/7 Sitter mitt i byn på en restaurang som spelar Bob Marley. Här finns för mycket hasch. Man skyltar öppet med det vid borden där cigaretter töms för att istället fyllas med haschblandad tobak. Ångorna kommer svepande med snacket om vad man betalade för påsen och dess kvalité, historier om vad man gav för det i Rishikesh, Varanasi, Calcutta och Nepal som om man enbart far runt till alla ställen för att testa haschet.

Jag gillar inte skrivande, jag är en usel författare, hittar inte de riktigt poetiska tonerna. Måste skriva för att bevara förståndet.

Här finns japaner, koreaner, holländare, italienare, fransmän, spanjorer, inte en enda svensk utom jag själv. De flesta är israeler som lever i sina stora kollektiv, en vana från kibbutzerna. De dansar och spelar sin musik i traditionella kläder. Israeler vill inte vara i Israel. Det är för farligt, oroligt. Fungerar det ekonomiskt drar de öster ut fortast möjligast.

Lahul

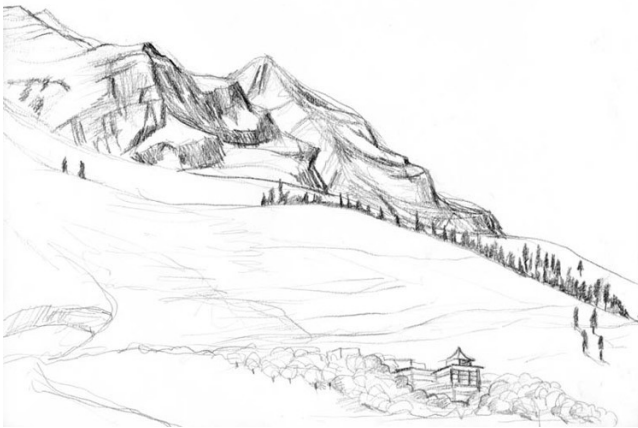
1/8 Jag sitter på en restaurang i Keylong med utsikt över dalgången som ligger på 3300 meters höjd. Solen har precis gått ner och bergstopparna på 5000 meters höjd står mörka mot den ljusa himlen med små molntussar hängande över passen.

Resan hit från Manali över passet Rotang var som en mardröm. Vägen var rena lervällingen och jag var rädd att bilen skulle fastna och aldrig komma loss. Värst av allt var den långa kompakta kön av jeepar, bussar och lastbilar. Alla gjorde allt för att komma först upp eller först ner. Inga trafikpoliser sågs till vilket medförde svåra trafikstockningar på serpentinvägarna utmed de lodräta bergsväggarna som rasat i monsunregnet. Bulldozers, gräv- och schaktmaskiner fick inte mycket tid

att ställa i ordning vägen på grund av all trafik. Det tycktes vara ett nöje bland turisterna att ta sig upp till passet, fotografera utsikten, vandra omkring lite, äta en bit mat och pröva på glidfallskärmar mitt i röran där bilarna pustade upp för backen.

En gammal man i jeepen jag åkte i bjöd på äpplen, friska nyplockade från odlingarna i Manali. Han var stiligt klädd och en kullemössa med mörkröd bård prydde hans hjässa.

Strax innan passets krön fick jeepen en elektrisk kortslutning så att det välvde ut rök nedanför instrumentpanelen. Alla rusade ut för säkerhet skull. Chaffören lossade på batteriet och hällde vatten över området som rykte. Starten av dieselmotorn blev sedan lite komplicerad. Chaffören fick hålla i startnyckeln och någon annan fick under en kort stund ansluta batteriet så att motorn gick igång. Vi kunde lyckligtvis fortsätta färden till Keylong och var framme innan mörkrets inbrott.

Jag är den enda gästen här på restaurangen och de verkar ta god tid på sig att laga maten. Undrar hur mycket de kan ha på hyllorna av ingredienser och råvaror för att uppfylla den något digra menyn.

Nu är bergen bara som mörka siluetter. På andra sidan dalen lyser det svagt från ett kloster. Det måste vara en mödosam vandring att ta sig tid.

2/8 Vaknar i det rymliga och ljusa hotellrummet av solen och ljuden från busstationen. Vandrar ner till huvudgatan för en frukost i de mera välordnade turisthotellen. Får en lugn och stilla plats så här tidigt med utsikt över dalen. Ett päronträd dignar av frukter i köksträdgården nedanför fönstret där en ko mumsar på halm i ett litet stall. Frukosten var dyr men utsikten var värt priset. I basaren hittade jag senare en traditionell dhaba med utsikt över bergen och dalgången. En plats jag återvände till när det var så mycket godare med traditionella pakoras, samosas och alla indiska sötsaker. Ser de platta taken som används för att torka hö till djuren. Böneflaggor fladdrar i hörnen från uppskjutande rester av armeringsjärn. Husägaren lämnar kvar armeringsjärnen för att kunna bygga en ny våning senare och sedan ytterligare en efter vad ekonomin tillåter. Husen blir rätt svajiga efter alla påbyggnader med risk för kollaps.

Ser den dryga stigen på andra sidan dalen upp till buddistklostret. Klolyktaster ska ligga så där otillgängliga och vara en askets böjelser att nå dem. Det är så många kloster som väntar mig i Spiti.

TV:en är påslagen, det skramlar från köket och bilar far förbi. Det är trots allt ett stort lugn här i det avlägsna Keylong, en fridfull stad. Övernattningställe för alla karavaner av minibussar och motorcyklar på

väg till Ladakh via passet Baralacha La.

En krokig gumma lägger ut hö på taket för torkning. Handskuret gräs för korna att äta under den stränga vintern. Hon är noggrann med att lufta det, dra isär stråna och lägga det i prydliga rader med låg höjd så att solen snabbt ska hinna torka det.

Hittar de fattiga i denna stad, bärarna vid busstationen, de som lever i hyddor på taken nedanför min balkong. De fattiga tycks alltid finnas ibland oss, de nödlidande, hjälpbehövande.

Karaktären ligger djupt inom oss, i märgen och benen. Uppfostran skapar karaktären, tillsägelser, tillrättavisningar, uppmuntran. Moralen ges genom föräldrar, bekanta och människor att se upp till, som förebild, för att jag sedan själv ska bli en förebild för andra. Omedveten är jag om jag blivit en förebild, det intresserar mig inte, men vill dock inte vara ett varnande exempel.

Stannar upp, ser mig omkring, livet är ändå så lika på jorden. Vi är av jorden, jorden föder oss, vatten och luft ger livsuppehälle. Äter vad jorden ger, dricker vatten och andas luft. Vad kan jag mer begära, vad kan jag mer förstå? Tomhet, idel tomhet säger predikaren, allt är tomhet.

3/8 Dessa berg kan jag förbli inför i evigheter. Glaciärerna rinner ner från de höga passen och dalgångarna. Smältvattnet leds till de gröna fälten omkring de små byarna där livet har sin gång. Bergen vänder och vrider sig. Det som tycktes vara utåt blir i nästa stund inåt, det skiftar med ljusets fall. Ibland känns bergen så nära, ibland så fjärran. Bergen är i ständig rörelse, föränderliga. Det som nu är berg har varit havsbotten. Lugnt som bergen men ändå i förvandling. Bergen kanske tänker? Mitt lilla tickande hjärta är så oroligt, har så svårt att vara stilla.

Spiti

4/8 Resan från Keylong i Lahul till Kaza i Spiti blev äventyrlig och tröttsam. Till Grampho där bussen Manali-Kaza skulle passera fick jag inte bli försenad. Vi blev försenade men det var bussen från Manali lyckligtvis också. Fullsatt blev det i bussen så jag fick stå större delen av resan. En stenig och guppig väg, översköljad av vattendrag och nerrasade bumlingar som sakta fick passeras. Det blev en kort paus vid det högsta passet Kunzum på 4500 m höjd där fåren betade på ängarna och böneflaggorna fladdrade kring tre stora chorten som tack för lyckad färd och bön om fortsatt välfärd. Färden fortsatte efter Kunzum La med den slamriga bussen över en väg av tillplattad grus med stora hål och gropar. Jag fick till slut plats längst bak i bussen vilket gjorde färden än mer hoppig. Glimtar av den dramatiska naturen passerade, stenformationer, sedimenterade bergarter och vittringsbranter. Dessa långa grusslänter formade genom årtusende av eroderade bergarter lämnar kvar på toppen en hållfastare kärna i underliga former.

Äntligen nådde vi Kaza, huvudstad i området Spiti som är mer tibetanbuddistiskt än Lahul. Här hittade jag ett förtjusande familjehärbärge med ett rent fint rum.

Dalgången är omgärdad av dramatiska berg i underliga formationer och färger. På de uppodlade strandremsorna med byar glimmar husen vita i solen. Floden från glaciärernas källor meandrar fram genom många generationer av grusavlagringar. Landskapet är storslaget med kristallklar luft.

Det är lite av Klondykestämning här. Spitibor, tibetaner, indier lyktafrån slättlandet, folk från Kullu och Lahul söker lyckan för att få sin beskärda del av turisternas guld. Hotell och restauranger har poppat upp och många vet inte hur det ska skötas. Här finns internetkaféer, German bakery med fullkornsbröd, en bankomat, tibetanska restauranger, indiska diversebutiker och massor av guesthouses där man inhyses i familjens hus eller i en tillbyggnad.

Den här resan har landat på något sätt. Det återstår att ta mig upp till Ki Gompa vilket är resans mål. Magen krånglar som vanligt efter en resa. Tar det lugnt några dagar. Jag kan sitta på takterassen och studera bergen, måla och teckna.

5/8 Sitter utomhus på en restaurang med utsikt mot bergen. Borde komma i bättre sinnestämning men lukterna från avfall och avlopp tränger på. Hur långt har känslan för miljö, renlighet och ekologi kommit i dessa trakter? Man ser ambitiösa projekt annonserade på affischer uppsatta utmed byvägen. I anslutning till restaurangen ett kostall som sprider sin doft. Kodynga hör till de naturliga dofterna men inget bra läge för en restaurang, en av dessa brister i Klondykeandans iver.

Bergen på avstånd, ser de stora strukturerna, fantasin fyller i detaljerna. Slutningarna lyser fläckvis upp i grönt, turkos blandat med terra och ockra toner. Kvar på toppen står pelarna i violett och grått mot

den blå himlen.

Kocken är bortrest och de som är kvar i köket kan inte ens laga en grönsakssoppa. Jag klagar och slipper att betala.

Blir på gott humör av det vackra vädret, de gamla fina husen och det storslagna landskapet. Vandrar till Gompan i Kaza som är ett nybyggt, palatsliknande kloster med en mäktig utsikt från portiken. Nepaleser och tibetaner har bidragit med hantverket, målningar och textilier. Invändigt är det ett stort heligt rum fullt med artefakter, buddhor och relikier. Instrumenten för riterna finns i ett hörn tillsammans med ett foto av Dalai Lama när han var här 2009 och invigde klostret.

Utanför passerar jag en manimur täckt av stenar med inskriptionen ”Om mani padme hum”, mantrat med den heliga stavelsen ”Om”. Rundar en chorten på vägen ner till byn som går via en bro över den till större delen torrlagda bifloden. Fattiga indiska daglönearbetare forslar murbruk i säckar upp till muraren på ett husbygge. Skulle spitiborna göra det? Stadsbor, bönder och lantarbetare från Spiti verkar ha det bra ställt med fina hus, traktorer och alla bekvämligheter som el, rinnande vatten, toaletter, TV, radio och mobiltelefoner. De utnyttjar den fattiga befolkningen från slättlandet i Bihar för tyngre byggnads- och

vägarbeten. Deras slitna tält kantar vägarna utanför staden.

Här är ett litet Klondyke men det är ingen hysteri. Det är fridfullt med fler gästhus än det finns turister. Vägnätet är dåligt, herrelösa hundar överallt. Turisterna flanerar makligt fram, fotograferar allt.

Restriktioner måste till på byggnationer, miljö och vulgärturismen med flyg, feta dollarturister och allsköns drogmisbruk som i Ladakh. Här är fortfarande jungfruligt område.

6/8 Möter så många trevliga människor men jag sitter i min ensamhet. Min kropp, sinnesorgan och tankar som speglar världen, bygger upp världen. Vi skapar världen som den ser ut, dess utseende och innehåll är vår egen skapelse som vi upplever genom andra och genom oss själva.

Två kvinnor vandrar förbi, de är unga attraktiva på resande fot. Kanske ser jag dom igen, kanske får jag prata med dom.

Vi befinner oss på 3800 m höjd och det är vansinnigt hett mitt på dagen i solen, bäst att hålla sig inne. Butikerna stänger mellan ett och tre på eftermiddagen.

Upplever en total stillhet och lugn i denna by. Min kropp är det enda jag känner, innehåller allt som jag känt och upplevt, landskapet, färgerna, formerna, momos, nudelsoppa, lichy-juicen, samosan, kodyngan, parfym och rökelse. Jordens härlighet, pulsen inom mig, pulsen som stämmer av från nu till då, en händelse i taget, vilan i kroppen, dess andetag.

Ändå är jag inte alltid där, ändå är jag inte alltid lugn, orolig är jag men resan inger frid och harmoni. Resan går i ett lugnt tempo med att teckna, måla och skriva.

Skapandet är hela min framtoning, skapandet ligger i naturen, dess tillblivelse, varje moment är en skapelseakt, med vilja eller ovilja. Det startar någonstans djupt inom mig, bortom sexualitet, hunger och törst. Innehåll och mening går inte omedelbart att spekulera i. Allt har en

mening. Vi får begrunda i rymderna dess värde, nu och i framtiden.

Djupast i mig finns tankarna om det eviga och de tillfälliga kroppsliga behoven. Munkarna verkar så fridfulla, mänskliga och godhjärtade. De har mediterat över allt, dess förgänglighet, hittat det väsentliga i sin egen varelse, en öppen fridsamhet, det ständiga seendet, ständiga uppmärksamheten, tillblivelsen, skapelseakten.

Mig driver begäret efter utlösning, tillfredsställelse, beröm, godkännande.

Här är jag, behöver inte prestera något, behöver inte nå några resultat, endast lyssna till pulsen inom mig, där från märg och ben kommer viljan och oviljan, vad råder jag över? Denna ständiga rörelse, vardande, tillblivelse i världen!

Har jag nytta av min egen filosofi? Detta skrivande hjälper mig fram, hindrar mig från galenskap. Världen vore god om alla mindes och förverkligade sina goda föresatser.

Världen är ny för mitt sinne, för alla som föds. Tillfredsställelsen är inom mig, allting skiftar, ändrar färg och form, från denna stund till nästa. Jag följer dess rörelse, medvetande om tingens förvandling. Kan

jag se min egen förvandling?

Här är plötsligt så många västerlänningar, alla ska de till Ki Gompa och festivalen imorgon. Jag ska dit för en rekognosering, målet är att kunna bo där en tid. Mår bra efter en strålande fin dag och måleriet har börjat komma igång.

Elektriciteten försvinner vid 19-tiden då man ska äta. Som tur är går köket på gas och restaurangägaren ställer in en stor gaslampa mitt i rummet. Det är lugnare för min mage med kinesiskt och tibetansk mat, den indiska kryddstarka får den i uppror. Magen minns bättre än jag själv.

7/8 Man samlas från hela Spiti i Ki Gompa för att närvara vid invigningen av ett nytt tempel som överblickar dalen och ligger en liten bit utanför klostret. En helig Lama från Delhi är på besök för att välsigna det relativt fula templet med stela och livlösa skulpturer av tre budhisatvas⁴. Klostret Ki Gompa är en uppenbarelse. Läget är spektakulärt. Byggt i konisk form kring en liten bergstopp. Högst upp

4 En Budhisatva har avstått från buddhaskapet och nirvana för att stanna kvar och rädda människorna från samsara.

ligger bönehallarna, samlingsalarna, bibliotek och kök. Därunder i allt vidare cirklar bostäderna med labyrintiska gångar mellan husen. Här var jag nu i verkligheten, vid mina drömmars mål som jag såg för över ett år sedan på bild. Klostret som byggdes i början av 1000-talet ligger på 4100 m höjd. De hade millenniefirande för ett antal år sedan då Dalai Lama invigde en ny ceremonihall. Ett hundratal munkar driver här utbildning för lamor och en grundskola för noviser.

Förmiddagen började med ceremonier i den stora hallen för munkar, lamor och långväga gäster ända från Singapore. De betydelsefullaste lamorna residerade på tronen längst fram där de talade länge och väl. Gåvor utbyttes, det var recitationer ur skrifterna med ackompanjerade musiker. Processioner av besökare bar fram offergåvor. Kvinnor från en by i Spitidalen utstyrda i granna folkdräkter dekorerade med en matta av turkos över axeln och fint ciselerade silversmycken hängande vid höften bar fram offergåvor i form av utsäde och jaksmör. Efter lunchtid framfördes folkdanser till sång och musik av ett flertal grupper från olika landsändar i Spiti vilket pågick till sent på eftermiddagen. Tusentals besökare från Spiti och närliggande dalar följde ceremonierna och danserna. Munkarna klädda i ståtliga gula huvudbonader framförde en långsam dans till enkla trumslag. Det serverades frukost, lunch och middag helt utan kostnad och godispaket delades ut till barnen. Folket i sina finaste kläder och barnen sprang omkring med vindsnurror.

Lamorna välsignade alla dansare med kathas, vita halsdukar i tunnt blankt polyestertyg. En finare katha ska som förr i tiden vara gjord i silke. Offer gavs i form av ris, vete och jaksmör, gåvor i form av mattor, thankas (altarbilder) och tygstycken. Klostrets munkar delade ut maten. Donationer från besökare betalade för en stor del av kalaset. Den meditativa återhållsamma tibetanbuddismen spelar över i livsbejakande myter och legender skildrade i dans och konst vilket gör den folkligt populär. Varje familj ser det ärofullt att skicka en son eller dotter till

klostret för att bli munk eller nunna.

8/8 Mulen dag, ibland lite kallt regn. Sitter med min kropp och går igenom alla dess delar från tårna upp till hjärnan och hårtofsarna. Den ständiga aktiviteten som är medveten och omedveten. Detta universum, oändligt i oss, oändligt utanför oss.

Att vara närvarande, varsebli allt, det som är jag och mänskligheten. Barnet som upplever hela sitt jag, skriker av smärta och gråter av saknad, skrattar av lusten, drömmer i lyckan sig bort i det inre landskapen, vilar i moderns famn.

Plötsligt är jag bara könet, det stora könet som vill tränga in och få utlösning. Primitivt på något sätt, ej tillfredsställda behov, inget uppgående i någon annan, ingen extas, minnen som samlar sig, himlar som står vidöppna, inget av detta, bara könets egna vilja att stå och få utlösning.

Skapar världen med mina ord, famnar den med mina tankar, ger den liv med mina handlingar.

Världen finns där ute, härinne finns föreställningen om den. Den blir sannare och rikare med åren.

Betraktar en familj med två barn i 8-12 års ålder. Det är en trevlig ålder att ta med barn på en resa. Nyfikenheten och fördomsfriheten ger en kontaktskapande förmåga, den spontana uppriktigheten hos barnet. Barnen här verkar så flyktarimodiga och glada.

Det regnar i Spiti, mycket ovanligt, men ibland spiller regntiden över hit. Det måste regna floder på södra sidan av Himalaya om det ska finnas något kvar här.

Det regnar fortfarande, synd, jag som denna morgon lade tvätten i blöt. Fuktigheten stiger i luften, det blir omöjligt att få kläderna torra.

Vad jag gör blir mig till belastning eller bärande styrka. Goda handlingar skapar, karaktären, inlevelseförmågan, förståelsen, medkänslan, ödmjukhet inför livet, inblick i svårigheter men också glädje.

9/8 Fridfull morgon med fåglarna kvittrande i träden. Solen lyser från klar himmel, det blir en varm dag. Måste erkänna att kroppen börjar bli gammal. Viktigt att hålla sig i trim, äta måttligt och träna mycket. Tänker på alla visdomsord om hälsa och mat. Tänker på livets nödvändigheter inte dess excesser.

Visdomsord om hur livet bör levas, de som jag själv skrivit. Det måste praktiseras, då minns man det, inte bara som ord utan som handling, det som får livet att fungera. De små handlingarna, de som knappt syns men som märks. De som ligger före, är förutseende, förekommande. Det tar tid, det enkla.

Det är en friskhet i luften nu efter regnet. Så många unga människor på luffen som ska vandra i bergen. Hoppas det är säkert. För mig är resan mer vila och rekognosering. Jag reser upp till Kibber några dagar, sedan åter ner till Ki Gompa för några dagar. Vill också ta mig till det vackra spektakulärt byggda Dankar Gompa som tidigare var huvudstad i Spiti.

Människan gör upp planer, försöker nå vissa mål. Där ute i naturen

finns vyer och utblickar. Bergen står orörliga, nästan. Deras tid är geologisk, långsam. Fridfull vila att se bergen. Orörliga är de, fasta men skiftande i färg, ljus och form, antagande nya former under dagen lopp. Vad behöver jag mer än att sitta och se bergen?

10/8 Kibber på 4235 meters höjd är en liten by över en bergsrygg. Kylan påtaglig på morgonen. Bergsmassiven tornar upp på alla sidor, det är fridfullt. Man odlar korn, ärtor och bönor. Här hålls en årlig loppmarknad med besökare från hela Indien.

En lång promenad hela eftermiddagen uppför sluttningarna. Milsvida vyer, kontrasten mellan mjuka rullande sluttningar och aggressiva spetsiga berg. Långa vittringsbranter, kvar står den hårda kärnan.

Kibber är en charmig by med bönder och djurskötare. Vid husen har de stall för sina kor, får och getter. Många traditionellt byggda hus har stampad lera, en del moderna med betongskelett och betongklossar. Taket hålls i mitten uppe av en kraftig järnbalk eller en bastant trästock, tvärs med den ligger trädstammar med 50 cm mellanrum och tvärs med dem i sin tur kliven ved som täcker taket helt. Ovanpå läggs en plastmatta och stampad jord. Mot takets kant byggs en låg mur med små hål för att leda av vattnet. Högar av halm ligger och torkar på taket för djurföda under vintern.

Jag verkar inte vara någon speciellt tilldragande person, Jag är väl inte alltid speciellt tillmötesgående. Behöver vara öppen för förändringar, kontakter och möjligheter.

11/8 Andra dagen i Kibber. Morgonen är molnig och kylan kryper på då solen inte visar sig. Nattens drömmar var konstiga, var det höjden, värmen i sängen eller ensamheten? Morgonbussen ner till Kaza brummar utanför gästhuset och gör sig redo. Intar frukost med vy över 6000 m höga berg belysta fläckvis i morgonsolen som tittar fram mellan molnen. Kala torra berg med stråk av grönt här och var mellan gula, ockra och gråa linjer i vittringsbranterna. Den hårda stenen står kvar på toppen, reser sig i fantasifulla former som utsiktstorn, befästningar, slottsmurar och boningar?

Byn har vaknat till liv för länge sedan. Fåglarna kvittrar, kor råmar, kvinnor tjatrar mellan husen, får bråker på väg för vallning, bilar tutar och en stor traktor skramlar förbi med sitt tomma släp. Bönderna har får, getter, åsnor, jakar eller en blandras mellan kor och jak som inte har så mycket ull men producerar mer mjölk. Här och var skymtar äkta jakar, ulliga med en extremt fet mjölk.

Morgonbussen ger sig iväg fullastad, jag stannar kvar ytterligare två dygn. Tecknar byn och utsikten mot bergen. Akvarellådan kommer fram och jag känner på alla färger i naturen.

Jag var 22 år då jag började resa, mest ensam, sporadiskt med andra. Indien har aldrig känts ensamt, här finns alltid kontakter, upplevelser av folk.

Träffade två kanadensiska flickor som reser tillsammans, sover i samma dubbelsäng, umgås dagligen, spelar schack, pratar med andra resenärer. Vänskapen kan vara gammal sedan barndomen, de har sin frihet och rörlighet, kanske är de i ett förhållande? De har tagit ledigt innan universitetsstudierna och upptäcker världen, minnen för livet.

Solen tittat fram och börjar genast bränna! Den ligger nästan i zenit, det här är nära kräftans vändkrets nästan mitt i sommaren på 4200 m höjd utan luftföroreningar. Det svider omedelbart i skinnet, måste lägga på solskyddskrämen. Månen syns över horisonten, blir man galnare så här närmare månen?

Vandrade upp mot toppen bakom Kibber. Så påtagliga och stora bergen blir. Här är jag nära allt, det eviga, vad behövs förutom denna upplevelse? Minnen ger djup och förståelse till nuet, sinnenas närvaro, känna hjärtats puls och lungornas andningen. Olika formationer kom i relief vid solnedgången. Månen vandrade ovanför sluttningen. Solens

sista strålar lyste upp topparna i fjärran och molnen kastade tillbaka ett gyllene sken. Kylan tilltog liksom blåsten. Skymningen var magisk. Förstod att man valde denna plats för bosättning, kanske efter en strapatsfylld färd över bergen från Tibetanska höglandet. Endast vinden i öronen, bergen stilla, svagt hörs forsen.

Natten med fullmåne lyser upp terrängen. Hundar skäller i fjärran, röster av människor på väg hem, tända ljus i husen. Mörka och mäktiga tecknar sig bergen mot den mörkblå himlen. Stjärnorna tindrar svagt vid sidan av den strålande månen.

12/8 Det blir säkert en klar dag, utmärkt för en längre fotvandring in i bergen. Jag tar med mig extra vatten, färdkost och går djupt in i bergen.

Spanar efter fossil från karbon, silur och kambrium som bergen ska vara rika av. En man från Belgien har bott några dagar här och radat upp en imponerande samling fossil av små havsvarelser på sitt fönsterbräde. Jag hittar förstås inte en enda. Kanske man behöver vara tränad fossilletare, veta var de kan finnas.

Djupt in i bergen kom jag men mådde efter hand inte så bra. Kanske var det syrebrist, förkylning och dålig mage i kombination. Solen brände het till kl 13 då jag var vid vändpunkten. Vilade men fick ingen riktig ro

för solens flammande lågor. Jag var helt slut efter att följt en bevattningskanal till dess källa. Den sista sträckan gick vattnet i kraftiga svarta plaströr förbi de skadade raserade partierna i den uråldriga kanalen – livlinan för de tidiga bosättarna.

Bergen får en platt belysning uppifrån mitt på dagen vilket tar fram deras färger men gör dem inte spännande. Vid eftermiddagens vandring tillbaka var jag lite bättre till mods, drack mycket vatten. I den sena skymningen blev bergen dramatiska. Men det började blåsa, det kom en iskall vind från öster och jag fick sätta på mig allt jag hade. Klarade mig hem med bara några få droppar från skyn. Senare på kvällen droppade det hela tiden och kylan tilltog.

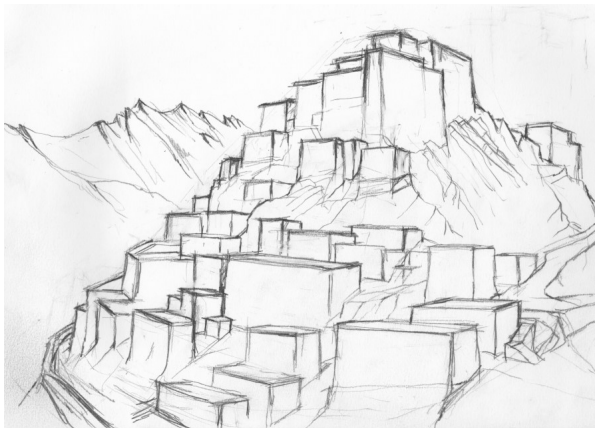
13/8 Molnen ligger tungt över bergen. Det droppar fortfarande och utsikterna för teckning är inte goda. Vädret får avgöra om det är värt ett stopp i Ki Gompa på vägen ner, mina drömmars mål, måtte vädret blir bra så att jag hinner teckna något av arkitekturen.

Jag fick ett underbart rum på värdshuset i Ki Gompa, här skulle jag kunna stanna länge.

Sitter och tittar ut över dalen där byarna återkommer med jämna mellanrum som gröna oaser omgivna av odlade fält som breder ut sig ner mot flodbanken

De små pojkarna, buddistnoviserna, tittar på TV i värdshusets matsal. Det är actionfilmer, B-filmer med mycket våld. De är som klistrade vid TV:en. Ingår det i deras balanserade undervisning? Får de läsa andra böcker än de heliga skrifterna? Spela fotboll och dataspel? Det hör väl till novisernas uppfostran, medvetenhet och upplysning. De vet vad de lämnar.

Dalai Lama blickar ner från ett fotografi. Där hänger också flera religiösa thankas⁵, lamor som tronar i klostren och bergsbilder.

Ki Gompa

Denna 1000-åriga gamla struktur, påbyggd och tillbyggd med intrikata gångar mellan husen på sluttningen mot söder där de flesta ligger för att fånga värmen. Kammaren med minnesstupan över en betydelsefull lama, ett porträtt av Dalai Lama, ett sovrum där Dalai Lama vistades vid besöken för invigningen av den nya ceremonihallen och en extra

5 En religiös målning för meditation

bönehall på toppen. Väggarna i köket där vi serverades te var helt svart av sotet från oljelampor som brunnit i århundraden. Längst fram i bönehallen stod 7 skålar med vatten som representerade Buddhas offer av sitt eget vatten i olika former. Guidens engelska var obegriplig för att jag skulle uppfatta hela betydelsen⁶ Lamornas böntimme hade redan börjat. Turister och besökare var inte tillåtna i helgedomen. Unga noviser lekte med varandra utanför de stängda dörrarna på stentrapporna mot den lilla innergården. Mörkrött är färgen på munkarnas dräkter, mörkröd är bården högst upp närmast taket, de breda fönsterkarmarna svarta och de vita väggarna är svagt lutande.

Det finns inget att längta till, jag är någonstans i tillvarons mitt. Längtan är en illusion bort från nuet. Ser ljuset från omgivningen, molnen som drar över bergstopparna, det är kyligt, droppar av regn.

Minnena i själen, nuets oändlighet, varats utsägliga ofattbara värde, kärleken till allt levande som lever och dör. Vi dör alla för att uppgå i något. Det vet vi inget om, det som är där bortom. Endast lyckan att finnas till, känna välbehaget i medvetenheten, intellektet och tankarnas flöde. Gårdagens händelser berikar nuet, där det behövs, där det kommer till mig utan ansträngning, spontant.

Könets minne av styvnad och inträngning. Sexualiteten frigörs man inte från så lätt. Den finns där, behovet av utlösning. Kan det vara så enkelt? Där finns hela behovet av mänsklig närvaro, omfamning och närhet, dofter, ljud, viskningar i natten.

Munknoviserna är här igen och tittar på action-TV, Pirates of the

6 Jag hittade inga uppgifter med denna betydelse i uppslagsverk över symboler inom tibetansk buddism. De symboliserar olika offerhandlingar och andliga övningar. 1 Bönfällande övningar sk prostrations (eng.). 2 Gåvor, offer. 3 Bekännelse av icke-dygdiga handlingar. 4 Glädjas, fröjdas i positiva handlingar från mig och andra. 5 Be Buddha om undervisning. 6 Be Buddha om att stanna kvar i denna värld. 7 Engagemang i meriterande handlingar.

Carribien med Kira Nightley och Orlando Blom. Önskefulla djur, bläckfiskmänniskor, strid mellan piratskepp, övernaturliga skepp, kanoner skjuter, splittrar skeppen, lemlästar människor, pirater och musselmänniskor. Man ser inte färdigt filmen utan växlar över till någon hollywoodfilm som är dubbad till hindi. Flera turister kommer in på hotellet, snart är här fullt igen.

Innifrån, innifrån, innifrån måste det tas beslut. Alla dessa ytliga orsaker, detta hot, detta våld, dessa personliga bevekelsegrunder. Behöver inte berömmelse men eftertraktar det hett. Behöver inte sexualiteten men kommer aldrig ifrån den.

Dessa livliga och glada noviser, blivande buddistmunkar. Världen är därute och förnekas dem inte att lära känna men ändå finns denna överlåtelse, träning för ett liv i meditation och lärdom. De får se att det finns inget djup därute, bara yta. Det finns ingen glädje därute, bara smärta och lidelse. Det finns ingen visdom, bara intellektuellt vetande. Det finns ingen verklig upplysning bara repetitiv inläring. Buddisterna har sina mantra, recitationer, rabblande av lärosatser, utläggningar av texten. Där finns också läraren, den lärda laman som visar möjliga vägar.

Verklig kunskap nås bara genom handling, praktisering av det hörda.

Nu tittar man på ”Tears of the Sun”, jag såg den för länge sedan, den är rätt grym om ett krig i Afrika, en verklighetsbaserad historia med Bruce Willys i en inte helt övertygande roll.

Vädret måste bli bättre. Det går inte att vara inne hela tiden. Molnen ligger tungt över bergen.

Glömde kvar min fina ”kullucap” uppe i Kibber. Husvärden hittar den säkert. Jag har skicket ett SMS till honom att lämna den till en husägare i Kaza när han kommer dit under festivalen.

14/8 Drömmer egendomligt på morgonen, vänner defilerar förbi, jag får inte kontakt med dom.

Färgerna på bergen tvärs över dalen i ockra, grafitblått och mossgrönt. Klara gröna i åkrarna blandat med gula fält, röda bergarter i klipporna. Solen tittar fram och belyser dalgången dramatiskt, färgerna lyser till. Bergstopparna försvinner i molnen.

TV:en är i full gång med cricket denna gång. Munkarna är helintresserade, både stora och små.

Svarta korpar är vanliga. De flyger i svärmar genom dalen. Det klarnar allt mer, temperaturen stiger i ljuset. Magen har fått sitt och humöret stiger med den ljusnande himlen.

Morgonbussen till Kibber har kommit, runt kl 9 på morgonen. Några turister hoppar av, en familj med två barn, han Indier, hon västerlänning. Han pratar en fin hindi med barnen och hustrun.

Vid lunchtid dyker de kanadensiska flickorna upp, glatt hälsande. De stannar en natt. En äldre herre kommer med en stor ryggsäck, svettig efter en lång vandring. Alla sitter och läser eller äter, kontemplation mitt på dagen. Jag försöker att konversera med ett antal västerlänningar med olika grader av bruten engelska samtidigt som TV-ljudet slår mot örat.

Ostadigt ute men solen lyser ner mellan molnen och jag går ut.

Tecknar klostret två gånger, en närbild och ett försök att fånga hela strukturen. Det är ett besvärligt perspektiv som vrider sig runt ett berg med skiftande fixpunkter.

Vandrar ett varv runt klostret tillsammans en munk i en s.k. "kora" i medurs riktning. Vi pratar om allt möjligt, vädret på vintern, bergens höjd i Sverige. Han vill lära sig engelska ord, vi pratar mest hindi hela tiden.

Mulen dag igen med försök att måla akvarell i matsalen.

Väntan, evigheten är här, ingen längtan, bara vara i nuet. Turister som kommer och går, stannar en natt, drar sedan vidare. Detta är ett transitställe. Våldigt få stannar kvar och mediterar i stillheten, ljuset, byggnaderna och munklivet. Väntar för vad då? Här upplever jag sorlet från turister om vart man ska gå, vad som är sevärt och vad som väntar närmast. Man väntar på bussen, väntan är turisternas liv.

Dessa överlastade motorcykelturister i sina 350 eller 500 cc Royal Enfield Bullet! Det måste vara dyrt med guide, reparatör, bensin, hyra. Måste vara jobbigt med dåliga och farliga vägar. Frihetens lockelse kanske, att rusa fram med bergen och vidderna runt omkring. Man behöver inte vänta på bussen.

Sitter mest och målar hela dagen inomhus. Det regnar och är kallt, mår lite illa av maten, kommunicerar med en ung israelisk flicka. Det kommer in en kanadensisk kvinna med en indisk chaufför som också är guide. De är osäkra över vädret och vilken väg de ska ta. Regnet kan ha förstört vägarna upp mot Kunzum La. De ska ändå göra ett försök. Möter dem igen senare efter en dag då de ska resa söderut istället efter totalstopp uppe i bergen.

Regn över Spiti, kallt i luften. Behöver sätta på mig allt jag har av långärmat, skjorta, ylletroja och sjal, händerna fryser. Passar på att ta ett varv runt klostret vid uppehåll. Följer munkarna i deras dagliga varv på eftermiddagen. Molnen ligger som ett flygande bomullstäck över dalen, sveper in topparna, lämnar fri sikt över byar, vägar och fält i fjärran där

floden glimmar svagt i sina meandrar. Böneflaggor fladdrar i vinden, munkarna svänger med sina radband och går nogsamt runt en stenbumling på vänster sida med det heliga tecknet OM inristat. En munk blir intresserad av mina teckningar, han tecknar lite själv och vill lära sig mer. Det vore en dröm att komma hit och hålla teckningslektioner!

16/8 Bussen som följer den ringlande vägen ner till Kaza är full av bondkvinnor som steg på i byn nedanför Ki Gompa. Ljuset som silar in genom fönstren ger ett mystiskt skimmer med kvinnornas religiösa rytmiska sång där "Om mani padme um" klingar på slutet. Varifrån kommer deras smittsamma glada skratt, vänlighet, friska humör och starka självkänsla?

Sitter och tittar ut över staden och landskapet från loftgången till ett gästhus i Kaza. Molnen vilar fortfarande tungt över bergen, det är varmare här än i Kibber. Fåglar kvittrar, kor råmar blandat med folk som tjatrar vid bygget i grannskapet. Trädgården prunkar av blommor. Gästhuset är trevligt med hemkänsla. Ser en stig leda upp över berget, ser fram mot en utflykt med vyer över det ännu osedda.

Träffar en glad ung flicka på kaféet som frivilligt undervisar engelska

i ett kloster för nunnor längre nere i Spitidalen. Hon har kinesiska föräldrar och är uppväxt i London. Snart ska hon tillbaka till nunnorna efter ledigheten kring Indiens frihetsdag som infaller den 15 augusti. Ett 25-tal nunnor i olika ådrar får lära sig uttala engelska korrekt vilket är en lyx i dessa delar av landet. Just nu passade hon på att hänga dagligen på internetkaféet här i Kaza eftersom uppkopplingen i byn är obefintlig.

Man möts, man pratar om sitt liv, erfarenheter och önskningar. Hälsar, säger adjö och skiljes för alltid. Det är tillfälliga bekantskaper, trevliga och stimulerande. När man så djupt? Jag kanske är som en öppen bok, folk läser i mig mer än jag anar. Omvärlden är för mig en bok att läsa och begrunda.

De fattiga finns alltid ibland oss. Mannen med kryckor i basaren, var kommer han ifrån? De fattiga i tätlägren utanför Kaza, var kommer de ifrån? Spitiborna anställer tillfälligt fattigt folk från slättlandet för byggnadsarbete. Hushållen har nästan alltid en liten pojke eller flicka från Bihar i tjänst. Spitifolket bor i fina hus, alla barn går i skola, det finns ålderdomshem, post, bank och rättsväsende. Man borde bygga hus för dessa tillfällighetsarbetare. Men de står utanför den indiska regeringens bidragsschema till spitiborna för att säkra en livskraftig befolkning i gränsområdena till Kina.

Turister flanerar med sina flackande blickar, upplever, fotograferar, antecknar. En dokumentation utan like i världshistorien. Lokalbefolkningen bidrar med att fotografera med sina mobiltelefoner.

Vägen till Manali är stängd, översvämmad, bortspolad, insnöad. Vägarna söderut blir de enda framkomliga. Här är ett enormt fågelliv. De flyttar söderut genom dalgångarna innan vintern slår till.

17/8 Drömmer konstiga drömmar, nåt fel är det med kroppen, vet inte var det kommer ifrån.

Det har gått en månad, en månad kvar att resa, äventyren väntar. Det finns inget ljuvligare än solens värme efter flera dagar av regn, moln och

kyla. Solen bränner dock obarmhärtigt, jag får skydda ansiktet och kalhygget på huvudet. Det är behagligt kyligt i skuggorna. Man ömsom fryser och svettas. En sjal som lätt går att ta av och på är ett idealiskt plagg.

Bergen sköna i sin nakenhet, det vittrar ner till böljande kullar, vattnet gräver små raviner. Svårt att dra vägar när de flödar över av grus och sand vid häftiga skyfall. Vägen blockeras av lösa stenbumlingar. Om en miljon år har Himalaya vittrat ner till grus, glaciärerna smält och allt forslats ner med floderna som bildat enorma delta långt ut i bengaliska viken. Men man har visst mätt att höjden på topparna ökar så än trycker den indiska subkontinenten på.

Dalar och berg i fjärran och nära inpå. Snön har lagt sig på topparna under natten, kanske smälter det i solen, jag tror att det ligger kvar tills vintern tar över.

I skuggan av ett träd inte långt från flodbanken tecknar jag bergen, hur floden försvinner bakom grusåsarna, ringlar utmed dalens botten i en

bädd av grå granitsten, silvrig i solen.

Fantastiskt att jag fick tillbaka min kulumössa! Hotellägaren i Kibber lämnade in mössan till Bodh Guest House i Kaza där den låg och väntade på mig. Det är en vacker mössa, vad glad jag blev! Lyckan i samsara.

Kommersen är i full gång utmed stora bazargatan i Kaza. Massor av stånd säljer kläder, yxor och skäror, bilder av Dalai Lama (något otänkbart i Tibet), leksaker, kosmetika, skor av alla sorter. Turisterna flockas kring German Bakery där det finns kaffe, espresso, fullkornsbröd, jordnötskakor, muffins, yakost, och smörgåsar. Det är festligheter på gång, det trummas överallt i byn. Ser mottagningen av en hög dignitär på gården utanför den stora klostret. Kvinnor klädda i folkdräkt tillsammans med skolelever i rader välkomnar med spelande trummor. Klockan åtta på kvällen slår gatustånden igen, alla ska till musiktillställningen på skolgården där en estrad byggts upp. Folkdans från Tibet och Spiti avlöste varandra. Starkt inslag av barn som dansar i vackra dräkter till livlig musik.

18/8 Motorcykeln har ersatt hästen i den moderna romantiska kulturen om frihet, rörlighet och snabbhet. Männen kommer in från vidderna till Kaza på sina Royal Enfields, ett klassiskt fullblod med djupt dunkande gång. Männen är svettiga, nerskitade av sörjig lera i sina kakiställ. De ger cykeln sin omvårdnad vid trottoarkanten. De tar sig ett glas te på German Bakery. Förvånadsvärt lite bagage på pakethållarna men de kanske är på utflykt från ett basläger där kvinnorna stannat kvar för matlagning. De är moderna nomader, vagabonder.

Idag ska jag försöka få mitt inner line permit för att kunna ta mig ner till Kinnaur eftersom vägen under en viss sträcka löper farligt nära kinesiska gränsen eller genom omtvistade områden – en reminiscens från det kinesiskt-indiska kriget 1962.

Det är helgdag men någon knäcker extra på inner line office med att ta emot passinformation. Ett typiskt statligt kontor med smutsiga fönster där ett stålskåp i ena hörnet står på det grå cementgolvet. Lager av damm på den jättestora nakna glödlampan, hängande i sina tvinnade trådar, förtöjd vid taket med ett nätverk av spindelväv. Det var en tidsödande inskrivning i loggböcker, en byråkratisk konstruktion. Man skulle erhålla effektiv kontroll genom inmatning i datorer som samkördes med informationen på andra sidan vägsträckan. Men nu sysselsätter man en hel kader av kontorsfolk. Lika bra det i detta land av arbetslöshet.

Basaren har ännu mer folk idag än i går. Affärerna går bra, folk har pengar, man stannar, synar, dividerar, känner efter, väljer, prutar, köper. Kvinnorna från Spiti alltid vackert klädda, slanka och behagliga, väldigt attraktiva, sensuella, medvetna, eleganta, så mycket mer än de västerländska med alla sina pengar. Här finns en avstressad behaglighet utan oväsen. Man flanerar, tittar, handlar och drar vidare. Ungdomar med "kullucaps" är ovanligt men den bärs ofta av gamla kvinnor och äldre distingerade herrar i strikta kläder, här men den vackra gröna bården.

Tre nunnor i sina djupröda dräkter svepta över det rakade huvudet.

Ibland ser man den lite blekare hårlinjen på de unga noviserna men de äldre har mörkbruna skallar brända av solen.

Tar en cappuccino på German Bakery och lyssnar till sorlet. Behöver snart en ny stor saftig roman att förströ tiden med. Boken som jag köpte i Mussoorie börjar ta slut.

Träffade en grupp yngre kvinnor på vägen till klostret. Deras hindi var staplande liksom min egen. De frågade mig frimodigt om vad jag gjorde, om jag var gift och vart jag skulle gå.

-Oh! Ni är inte gift, varför då?

-Jag har tyvärr inte träffat någon kvinna att gifta mig med.

-Men jag är ledig, säger den ena spontant, ta med mig, jag kan laga mat, tvätta kläder, städa huset.

-Åh det skulle bli väldigt dyrt för mig. Allt är så dyrt i mitt land. Jag skulle inte kunna försörja dig. När jag blir gammal ska jag bosätta mig i Himalaya. Här är allt så billigt.

-Ja, kom till Kaza, bosätt dig här!

-Jag gillar Spiti, vackra berg, fina människor. Jag återkommer nog.

Kanske gifter jag mig med någon här, kanske med någon av er.

Några poliser drar förbi svängande sina ”lathis” käppar av hårt trä som är lite kortare än promenadkäppar.

Känner det där eviga lugnet, eviga varat, nuet. Det där att inte längta bort, här är allt fullödigt.

Kvinnorna bär sina yngsta på ryggen insvepta i en sjal, bara det lilla huvudet och benen sticker ut från knytet.

En liten pojke bredvid mig får en stor chokladbakelse av sin mor. Han slukar den till sista smulan.

De ser fränstötande ut vissa turister, fult klädda, har dålig hållning, bistert uttryck, oftast överviktiga. Jag är förstås inte sådan, inbillar jag mig.

Taken är täckta av halmbalar där färggranna böneflaggor vajar i vinden. Korna har sina båsar vid sidan av husen eller i undervåningen. Väggarna byggs fortfarande med stampad lera bit för bit genom förflyttning av en träform. Jorden lär skydda bättre mot kylan än betong. Jag ser hur de bättrar på den yttre rappningen av lera med ett lager cementbruk. Det platta taket har ett eller två kraftiga bärande trästockar med tvärgående mindre träpinnar som ytterligare beläggs med ett fint kvistlager. Ovanpå detta har man numera en plastpresenning innan lagret med hårt stampad jord avslutar takbeläggningen. Klimatförändringar med ökat regn över Spitidalen eroderar husen vilket tvingar många att frångå den gamla byggnadstekniken. Gjuteriet av ett tak i betong är ett stort företag som sysselsätter ett 20-tal personer i över 14 timmar med cementblandare och lasthissar för att nu inte tala om den stöttade gjutformen i plywood med alla armeringsjärn som tagit veckor att konstruera. Man förstår varför vissa bara har råd att bygga traditionellt. Sorgligt nog blir det på bekostnad av lågavlönad arbetskraft - fattiga från slättlandet.

Solen har sänkt sig bakom bergen, endast molntussarna flammar i

skymningen, fåglarna håller en livlig konsert. Torget lever upp med en väldig aktivitet, restaurangerna är fulla av spitibor och medelklass indiska turister. Livet är spänning och fest, alla är på väg till musiktillställningen, alla bär på mobiltelefoner och konverserar livligt.

19/8 Stannar tre nätter till i Kaza. Det blir några dagar i Tabo innan Kinnaur. En dagsutflykt till Dankar i morgon.

Kylig morgon, marknadsstånden brer ut sig inför sista dagen för festligheterna. Moln skymmer solen vilket förklarar kylan.

En traktor rullar sakta genom bygatan med ett släp för sopor. Man får själv slänga det i trailern helt osorterat. Kanske sorteras det av billig arbetskraft på soptippen.

Sexualiteten tränger på, önskningar om föreningen, inträngning, utlösning. Var är kärleken frågar jag mig, den kräver ingen sexualitet, den är utanför de köttsliga behoven, den söker inte sitt, den lever lyckligt med att vara, den oändliga kärleken till livet, färgerna, formerna, upplevelsen av nuet. Jag behöver detta förbehåll. Var är kärlekens mål? Den ligger i vindens tag om träd Kronorna, sveper över slätten, runt den fattiga utmär glade kvinnan med det lilla barnet som behövde mat. Barnet var förfärligt magert, en flicka som inte har samma värde i detta land, kanske överlever hon inte. Utnyttjade de henne? Går pengarna till hennes alkoholiserade man? Vet vi någonsin hur det är ställt i världen, sanningen om människan.

Regnet kommer i små byar, hur blir det med resan till Dankar imorgon? Gatuförsäljarna täcker över sina stånd, en del börjar redan

packa ihop. Det är sista dagen för festivalen. Man drar i skaror upp till festivalplatsen på sena eftermiddagen för avslutningen.

Jag målar en akvarell med dalen och bergen mittemot. Klarvaken uppmärksamhet nu. Har inga förutfattade meningar om människan och naturen. Försöka se som det är.

Spitiborna har inga speciella kaster men här bildas en underklass som utnyttjas för byggarbeten och sysslor i hushållen. Tragiskt att mönstren upprepar sig. De bor i kyffen, trasiga tält utmed stadens gränser där röken stiger från primitiva vedeldade spisar. De sprider sin träck i omgivningarna med den stank det medför. Spitiborna har sina vattentoaletter, vart det spolats ut vet jag inte. Detta är Indien med sina återkommande problem. Slående att detta välmående område har fler tiggare än i min hemstad Mussoorie som ligger på gränsen till slättlandet.

Vad blir det av denna resa? Resan sägs vara målet i sig vilket jag instämmer med. Någon annan mening finns inte med att se detta skarptecknade nakna landskap, färgerna därborta i ockra, gröna, blå toner, vackra människor, vackert klädda, sorlet av lekande barn, heliga munkar som glider förbi mumlande sina mantra.

Önsknings ska upphöra, längtan ska upphöra, oro och ängslan hör inte hit. Hjärtat påminner mig om pulsen inom mig, mina behov, det elementära vatten, luft och bröd. Vinden hör mina tankar. Vad som här skrivs kommer att bli stoft i sinom tid. Skriften, teckningarna, färgerna och formerna vittnar om min aktivitet, det är min ständiga följeslagare, rörelsen. När rörelsen upphör, upphör jag, kvar är spåren i sanden som vittrar bort. Enligt kosmologiska teorier om rummet och tiden finns varje ögonblick registrerad någonstans men det är ingen bok man kan bläddra i.

Regnet har upphört, solen visar sina sista strålar. Några kvinnor slår åter upp sina marknadsstånd och tar en kopp te i eftermiddagsljuset, ett fridfullt sorl råder i luften.

Skriver endast för hjärtat att jag må finna frid, att leva med hjärtat, det inre lugnet, uppmärksamheten utåt, fri från fördömande. Vad vet jag? Ingenting egentligen, lyssnar, lär, ser och försöker förstå. Min egen egocentricitet uppenbaras men så är vi i centrum, allt går igenom mig, förmedlas av mig, föder något nytt eller förbliver oförändrat. Jag är ett pulserande hjärta, mottagande, utgivande, färgad av min personlighet. Människans storhet och litenhet. Kan inte fatta rymdens mått, ser stjärnorna på himlavalvet, uppfattar allt men är inget.

20-21/8 Utflykt till Dankar, tidigare huvudstad i Spiti. En tänkt dagsutflykt blev till två dagar med övernattnig. Steg på den tidiga bussen till Tabo för att kliva av där en stig ledde upp till Dankar Gompa genom en brant ravin. Högst upp klängde det som ett eremitkloster med grottor i omgivningen för meditation och avskildhet. Den tusen år gamla konstruktionen på de spetsiga klipporna som motstått tiden erosion reste sig som en del av berget själv. Vad som var kloster

och vad som var klippor kunde ibland vara svårt att avgöra. Klosters bönerum och heliga kamrar har blivit för små vilket tvingat munkarna att bygga ett nytt på andra sidan ravinen. Mystiken fanns i det gamla templet byggt i flera våningar med smala vindlande gångar som följde bergets struktur uppåt. I en låg kammare skymtade några chorten längst in där takhöjden inte räckte till. Kanske byggdes de innan klostrets väggar inneslöt dom. Längst upp ovanför klostret låg den gamla byn väl

skyddad omsluten av bergskammar. Den nya byn hade spritt sig över vittringsbranterna som fyller ravinens överdel. Högst upp det som blivit kvar efter erosionen, en skog av stoder och pelare, suggestiva som gamla rester av en civilisation, stående sarkofager innehållande mumifierade jättar.

En gammal bybo följde mig upp till Dankar genom ravinen. Vi tog en vilopaus vid ett krön där klostret och stenstoderna dramatiskt tornade upp sig. Jag bjöd på vatten och kex som han tacksamt tog emot medan vi pratade om eremitgrottorna som låg på hög höjd i den branta bergväggen. Det var länge sedan någon mediterade där. Han bjöd mig sedan hem till sitt stora hus med ett stort centralt kök där han serverade te med varm mjölk och mycket socker. Vid ingången tar man av sig skorna och sitter på mattor med låga bord framför sig. Allt var enkelt snyggt och prydligt. En solcell på taket försörjde de få lampor som fanns uppsatta med uppladdningsbara batterier. På taket har de byggt extra rum i den gamla tekniken med hårdstampad lera. Högar med halm över hela taket är tryggad vinterfoder till korna, kalven, fåren och några getter. De huserar i stallen bredvid eller i undervåningen.

Under kvällstimmarna kom horder av får och getter tillbaka från betesrundan uppe i bergen. Under ett konstant bråkande strömmade alla ner till sina respektive hushåll helt av sig själva utan ägarens insats. Morgonen därpå var det omvända förhållandet med får och getter först i små klungor som kom till uppsamlingsplatsen varifrån de strömmade över ett smalt pass och försvann med sin herde till betesmarkerna uppe i bergen, till de fuktiga slänterna omkring sjöar och bäckar.

Stigen till sjön högt uppe i berget var brant och besvärlig. Men det var mödan värd med utsikten över Himalaya i sina vresiga aggresiva former. Här uppe planade berget av i mjuka kullar beväxta med korta buskar som var utmärkt foder till fåren. Tvärs över floden skymtade ingången till Pin Valley där snöleopard och ibex vandrar i ett torrt och kargt landskap. Det finns en svindlande vacker vandringsled över höga pass mellan Pin Valley och Kulludalen.

Sjön är belägen i en sänka högt uppe på 4500 meters höjd bevattnad av en liten bäck. Den har formen av en halmåne precis som Manusorovasjön vid det heliga berget Kailash inne i Tibet. Alla sådana här sjöar är heliga för buddisterna vilket utmärktes av en chorten med många böneflaggor. Jag var ensam med sjön och det mäktiga Himalaya

som panorama. Sjön kryllade av liv, troligen inplanterade fiskar som vuxit sig riktigt stora, bortåt en halv meter. Det fanns något vilt och oförutsägbart om livet i sjön. Jag fantiserade över hur fiskarna kunde växa vidare, utveckla fötter, bli till gigantiska ödlor som terroriserar byarna runt omkring. Jag hade läst något liknande i en sf-roman.

Solen hade gått ner och endast topparna glödde. Rodnande moln lyste fortfarande upp dalen vid vandringen ner till Dankar.

Eremitens liv i grottor och kloster. Den ensamma som mediterar flera år i grottor är svår att förstå. Vatten och mat måste bäras till där han sitter i yogaställning. Finns det någon visdom i detta? Initieringen till lama kräver tre år av meditation. Insikter förvärvas, rening genom försakelse och avståndstagande, en balanserad kost, ett balanserat liv. Så mycket angelägnare när man blir gammal. Det finns glädje, skönhet i livet som det är, i det lilla, i det enkla okomplicerade.

Vid min klättringen ner genom ravinen, till vägen för att passa bussen till Kaza, passerade jag tre små barn på väg ner till sina föräldrar. Den minsta flickan grät så att tårar och snor blandades. Hennes äldre bror bar henne på ryggen. De ville inte säga något när jag frågade om de ville ha

hjälp. Svårt få svar när rädsla och osäkerhet råder. Var fanns livets skönhet för dessa barn, livet som ett lidande, kanske ljusa ögonblick med mat, värme och sömn. Den beslutsamma blicken hos pojken att inte söka hjälp hos en främling, resolut tog han den lille på ryggen. Jag hörde hennes gråt i fjärran när jag kommit långt nere i dalen. Några arbetade på fälten, kanske var det föräldrarna. Sådant här dröjer sig kvar, barnen, utsattheten, övergivenheten, rädslan.

22/8 Resan till Tabo. Fick en sittplats på bussen som jag senare erbjöd en israel som skulle ända ner till dalgångarna i Kinnaur. Mötte märkliga bergsformationer utmed vägens sidor. Vittringarna sker i flera steg. De ursprungliga rasbranterna packas ihop till en hård blandning av grus, sten och lera som i sin tur vittrar ner av isbildningar och temperaturskillnader till stoder och, pelare formade som sarkofager. Enstaka

fristående pelare kan ha en stor sten balanserad på toppen som ett kapital. Pelarsalar i det oändliga från några decimeter till flera meters tjocklek. Osannolika fyrkantiga utstickande kuber från bergväggen med små konformade torn på toppen som en lätt eroderad arkitektur från en svunnen tid. Eremitgrottor syns högt upp på naturligt rundade pilastrar i kolossalformat. Eremiten fick lyfta upp mat och dryck med ett rep. Hur kom han dit i första hand? Längre ner mot floden blottas sand och

lerlager som sedimenterat genom årtusenden. De lyser i gulvita färger utmed flodbankarna, skulpterade i sockertoppsform.

Slätten nedanför bergen är översållad med stenbumlingar i olika storlekar. Hur ofta lösgör sig en stor sten från berget och rullar ner på slätten? Är det var tionde eller hundrande år? Perspektivet är hissnande redan vid dessa mindre företeelser.

Pustar ut i restaurangen på taket till hotellet. Den lille pojken som serverar verkar lite tafatt, vet inte hur han ska agera servitör och ta emot order men verkar ha koll på vad som finns i menyn som efter ett tag krymper till ett litet antal ingredienser.

På ena sidan reser sig berget brant från den platta dalgången som flodens sediment bildat. Andra sidan domineras av rasbranter i flera generationer. Det känns att Tabo ligger lägre än Kaza, det är lite varmare i luften.

Livet är kropp och själ i skön förening. Man behöver känna kroppens alla delar. Tankarna strömmar från det inre. Hjärnan arbetar febrilt, försöker få ordning på tillvaron. Hjärnan kan undertrycka kroppens behov, sex, hunger, social kontakt men har svårare med vatten och syre. Man dör inte av hungerkänslor, man dör av brist på mat utan hungerkänslor vilket är farligare. Lite mat var 4-5:e timme är helt perfekt. Gymnastik 3 gånger om dagen, sträckningar, träning av bukmuskler och ryggmuskler. Trots det har jag ryggsäck vid längre vandringar med ryggsäck.

Solen gassar över Tabo och det unika klostret som är helt byggt i trä och lera utan några fönster. Jag tar med ett skissblock eftersom det är förbjudet att fotografera de berömda målningarna där inne. Utifrån ser det ut som mystiska jordhögar, pyramidala former kantat med enkla chorten. Det yttre ger ett oansenligt intryck av fattiga lerhyddor men storleken är slående. Invändigt är väggarna täckta av målningar i klara naturfärger med en livlig teckning av Buddhor i alla inkarnationer, jatakahistorier, flora, fauna, oändliga rader av bodhisattvor, manliga,

kvinnliga och även hinduiska gudar, som Ganesha. Förtjusande detaljer i målningarna där teckningen är följsam och uppfinningsrik. Färgerna är ibland tonade till tredimensionella effekter. Tabo var ett vida välkänt lärdomscenter i flera sekel med ett imponerande bibliotek. Beträktat nu som världskulturarv i rang med de främsta klostren i Tibet. Ett av de äldst bevarade buddistiska klostren med en obruten tradition sedan år 996. Påminner mig om klostren i europa som blev centrum för lärda studier, bevarande av kulturella traditioner och en fast punkt för lokalbefolkningen. Jag köpte en avhandling om klostret med färgfotografier som gav en fördjupad insikt om ikonografin. Tabo har en stor klosterskola med undervisning i alla ämnen. Konstskolan för målning av tankas var tyvärr stängd under min vistelse där.

23/8 Skrivandet är en minnesakt, som att skriva ner historien om alla mina förälskelser. Vad hade varit annorlunda nu om någon av dessa förälskelser hade resulterat i familj, barn, barnens vuxenliv, barnbarn? Hade jag suttit här? Hade jag varit lika sökande, närvarande, blottlagd,

nollställd? Skulle det förflutna haft en större betydelse för min situation nu? Hade jag skilt mig, mist min fru? Hade jag inga barn så kanske jag suttit här. Livet binds vid släkt och förpliktelser. Hur mycket svårare att lösgöra sig då. Hade jag varit lyckligare än nu? Vad hade mina döttrar och söner hetat och med hela deras uppväxt i minnet, skulle det göra mig lyckligare? Jag står ändå bara med nuet här, det förflutna är borta, minnen i mig som är minnen av döda ting, de finns inte nu, de är element i den levande föränderliga poesin.

Jag har min egen rörelse, den egna intelligensen att vila på. Känna mitt eget hjärtas slag, förstå andra hjärtans slag, skåda människor. Vissa talar på ett vänligt sätt men saknar behagfullhet. Har jag ett behagligt sätt? På vilket sätt kan jag göra världen behagligare? Oftast är jag vresig, irriterad, misstänksam, blir arg.

Mitt i byn stötte jag på ett fyrkantigt jättekomples med husrum, ett gästhus för alla pilgrimer under 1000-årsjubileet 1996 för Tabo kloster med besök av Dalai Lama som höll i en Kalachakra initiering⁷. Det hade redan fått ett förfallets patina, väldigt få utnyttjar det, dåligt underhållet, restaurangen fungerade inte, högar med skräp låg överallt som om det var färdigt att rivas. Tänk vilket fantastiskt ställe det blivit i rätta händer. Där finns en inre gård med loftgång för andra våningen med takfönster, allt byggt i traditionell tibetansk stil.

Den fattiga underklassen från slättlandet utnyttjas också här. Alla har tjänstefolk från UP och Bihar, slättländerna nedanför Himalaya.

Som löv i vinden blir barnens lek på gården nedanför huset, ständig rörelse, skrattande, ropande.

I fjärran mot den gråblå himlen ligger snöbergen upplysta av solen. Målar akvarell i morgon. Drar vidare till Kinnaur efter några dagar.

7 Kalachakra initieringen sker vanligen över 12 dagar. Först är det 8 dagars förberedande ritualer då munkarna gör en sandmandala. Sedan initieras eleverna och får därefter se den fullbordade mandalan. Ceremonin avslutas med att munkarna släpper frigör den positiva energin i mandalan till världen genom en slutlig ritual.

Vad är arbete? Ett forcerat tankeflöde, att hålla kvar en tanke och analysera den, finns det fler vändningar, synsätt? Vad arbetar jag helst med? Är semester frånvaro av arbete? De som arbetar har en identitet. Snickarens stolthet över sitt värv. Byggnadsarbetarens tillfredsställelse över ett färdigt hus. Väverskans omsorg med kardning, spinnande, färgande, väva, sätta samman, sy. I arbetet är alla tillfreds, livet går vidare, det finns en harmoni.

Alla dessa ungdomar man ser här utan utbildning och yrke. De vill inte ta upp det traditionella hantverket. De vill spela på sina mobiler, åka omkring på sina motorcyklar, klä sig i modet, sitta med kortspel och ölflaskor på kaféerna.

Kommunicerar med mig själv, mellan hjärta och hjärna, alla lemmar och sinnen, det kommer till mig alla intryck. Människor tycks inte kommunicera med varandra i realiteten. En amerikan jag samtalade med förde dialog med sig själv. Ett sällskap med en dominerande talförare ropade kommandon. Samtalet nådde en frusterande livlighet i alkoholens töcken, de talade i munnen på varandra på språket i spiti, obegripligt för

mig, röstläget blev högt. Oavsett språk anar man i röstläget om samtalet är glatt, roligt, upphetsande eller aggressivt. Till slut gick jag därifrån, det dundrade i öronen.

Lyssna och se, tiga är guld. I kammarens tystnad i lampans sken börjar dialogen med mig själv. Lugnet sprids inom mig med en ständig öppenhet för det som sker. Kan jag höra nöden, se den? Berättelser om våld och konflikter. Behåller jag själv sinnesfriden, bearbetar intrycken innan jag förmedlar åsikter, politik, ideologier? Lyssna till ansatserna, röstläget, pauserna, lyssna till tystnaden, märk de små orden, de okomplicerade, värdemättade, avslöjande. Den repeterande jargongen uttrycker en osäkerhet.

Berättelser, jag är en dålig berättare, historier fastnar inte i mig. Bildberättelser översatta till text behöver övning. Min berättelse måste ha effekt även på mig, även om jag vet dess början och slut. Däri ligger en prövning av berättelsen kvalitét. Måste själv kunna njuta av dess flöde.

Tänk om det fanns tecknare, hundratals sittande i närheten. Skulle mina teckningar förändras, bli annorlunda, mista sitt värde? Mina teckningar är en synvinkel, min personliga, som fotografiets vinklingar, det som fångats, det som inte fångats.

Är kåt som vanligt, fantiserar över kvinnor jag ser. Hur de ter sig nakna, bröstet, höfterna, benen, axlarna, halsen. Varför denna besatthet. När är det en människa man ser och inte sexet. Mannen kan nog inte helt frigöra sig. Intrycken letar sig ner till könet som reser sig. Beroendet, begäret, drifter? Hjärta och hjärna, det är ändå övergående vid en närmare anblick, det är på håll som fantasierna tar fart. Är kåt på kvinnan, de som jag älskat.

Bergen långt där borta, ljuset ger olika skepnader, raviner och ryggar bildas. Ibland blir bergen platta, ibland dramatiskt skulpturala.

Känner mig nollställd. Ska jag vara kvar här eller dra vidare. Fantiserar om nya områden, det är säkert regnigt i Kinnaur, här är torrare

och soligare. Resan kommer att bli besvärlig, inväntar rätt tid och dag.

Det känns nostalgiskt att lämna Spiti, ett Tibet i miniatyr. Spiti ska jag återkomma till hoppas jag med en god vän, det här resandet i ensamhet går inte i längden. Kanske jag därför aldrig kom iväg till Indien mellan 1987 och 2000, hade ingen att sällskapa med. Gav mig till slut iväg för en rundresa i Sydindien. Tankar skrevs i ensamheten. Den resan blev dåligt dokumenterad, har lite bilder och en påbörjad text. Resan 2004 gick till Himalayas dimhöjda toppar. Ständigt ensamma resor 2008 och 2010 med dagboken som sällskap. Sporadiskt träffar man andra turister att samtala med.

Den egna kommunikation mellan hjärta och hjärna, mellan känsla och förnuft, jag återkommer till det oavsett hur mycket sällskap med vänner eller sex med kvinnor. Återkommer till det inre rummet där kropp, själ och ande förenas, där intellektet arbetar med hjärtat och det som ständigt föds inom mig. Ensamheten är en tillflykt i alla sammanhang, den söks upp. Här kommer jag naturen så nära. Jag kommer alltid vandra ut i naturen, det är det enda förenande inom mig, Indien, Sverige, Azorerna, Portugal, Italien. Vinden, vattnet, stenen, trädet, gräset, blommor, snart är det höst i Sverige, tid för höstbilder, lukta på jord och torra löv, ta en tur med båten ut till öarna, se havet.

Vinden tar tag i de avlånga böneflaggorna uppträdda på en stolpe. De fladdrar som eldslågor i natten då de träffas av strålkastarna från en bil. Ovanför mig tecknar sig vintergatan gnistrande klar från horisont till horisont.

När arbetar jag? Detta skrivande verkar som ett tidsfördriv, ensamhetens tidsfördriv. Tecknandet och skrivandet tillhör ensamheten, ett mantra i livet, händernas rörelse över ytan, formande tecken att tyda.

Floden som byggts upp av tusentals små och stora tillflöden har samlats sig till en strid fors intill berget. Glaciärvatten i huvudsak men det tilltagande regnet skapar nya källor. Mer nu än på 60- och 70-talet då området var känt för sin torka. Även Ladakh har drabbats. Det uppstår

katastrofer vid skyfall då husen ”smälter” och spolats bort. Underligt att det fortfarande byggs med hårdstampad lera. Väggarna skyddas med cementstuckatur och taket isoleras med presenningar under jordlagret. Där borta vattnar man taket, kanske för att det inte ska spricka upp i solens hetta.

25/8 Man bryter upp, allt har sin tid. Det är tre veckor kvar på semestern. Hinner jag med Kalpa, Singla, Sarahan, Shimla? Stannar 3-4 dagar på varje ställe för att teckna , måla och skriva, bo bra, äta förståndigt och göra långa promenader. Kommer att sakna dessa kala berg med alla sina färger.

Kinnaur

Lyckligt framme i Kalpa. Vägen hit var riktigt dålig. I början var bergen kala, ravinerna branta där den stridiga floden Sutlej ringlade fram. Vägen hade bitvis skurits in nära forsarna med berget hängande över busstaket. Snart var det omöjligt att ta sig fram där nere och bussen pustade upp för en serpentinväg till höga höjder. Det torra och karga gick gradvis över till skogklädda sluttningar när vi närmade oss Rekong Peo. Träden höll samman branterna och floden långt där nere hade skurit sig en ränna. Höjdskillnaderna från floden botten till de snöklädda topparna blev dramatisk.

Skönt att vara tillbaka i det mellersta Himalaya. Det finns en stark dramatik över bergen i skymningen. Här är mörkt, elektriciteten har gått, man lagar maten i köket på gasspisar.

26/8 Kalpa. Dimmor skymmer bergen en kort tid tills morgonbönen har slutat i templet uppe på kullen. Körsången från högtalarna kändes inspelade på band. En stor chorten reser sig vid bönehallen där buddistiska flaggor vajade. Taket var kinesiskt fyrkantigt med uppåtvidna hörn.

Morgonvandring gick uppåt mellan husen vars tak var täckta av stenplattor. Äppel- och päronträden dignade av frukter. Dimmorna låg kvar kring bergstopparna. Sikten klarnade mot dalens botten 1000 meter ner där byar och terrassodlingar kantade floden.

Om jag får råd på gamla dagar ska jag hyra en stuga i bergen med utsikt från en veranda där jag kan måla akvareller, göra skogsvandringar, lyssna till bergen, vinden och forsarna. Här uppe hörs inte floden Sutlej. Kalpa är väldigt högt beläget, några små vattendrag för bevattning porlar. Kanske hittar jag ett ställe här i Kinnaur. Himalaya är så ofattbart stort.

Träffade en fotograf som hade en butik vackert belägen på sluttningen mot dalen. Affärerna gick sämre nu när alla hade mobiler med kameror. Inkomsterna kom sporadiskt från bröllopsfotografering och försäljning

av diverse krimskrams. Blev inbjuden till bostaden där hans mor bjöd på te. Föräldrahemmet var ett oerhört charmigt rustikt bygge inrett med gamla möbler och hantverk. Hans arbetsrum var fullt av gods till försäljning. I ett hörn fanns en laptop med internetförbindelse där han sökte nya vägar att utvidga sina affärer. Det fanns en optimistisk framtidstro i hans girighet efter all kunskap jag kunde ge honom. Jag lovade honom inget och tyckte det var skönt att slippa kontakta honom igen. Det gick nog ingen nöd på honom.

En kvinna sitter bredvid mig, det är den gemensamma stunden med alla västerlänningar här på terrassen till hotellet. Jag längtar efter en kvinna, hon verkar inte ha saknat älskare, hon är behaglig, säker och trygg i sig själv. Blir avundsjuk på alla män som haft henne. Nu sitter hon alldeles bredvid mig igen, nu gick hon sin väg, trevlig kvinna men känslan har gått över, jag är inte längre tänd på henne.

Skyar av moln flammar upp i kvällssolen. Aftonbönen har börjat i buddisttemplet. Det lilla barnet försöker äta sin kvällsmat bestående av kokta grönsaker som halkar av fingrarna ut på golvet. Ett bohemisk avvikande par från Israel har en livlig 2-årig pojke med på resan som

pratar ovanligt mycket för sin ålder, både engelska, hebreiska och hindi som han snappat upp under resans gång. Klädd i kjol utanför byxorna och håret uppbundet till hästsvans tog jag honom för en flicka innan föräldrarna rättade mig. Att ha små barn med på en resa till Indien blir en kontaktöppnare mot omgivningen. Indier älskar sina barn, vill vara nära sina barn.

Skulle jag kunna ha barn? Inte i min ålder, snart kommer syskonbarnens barn, jag blir mormors bror eller farfars bror. Mina gener kommer inte att föras vidare. Kan inte tänka mig att avla ett liv till med samma bekymmer. Man ska leva med sitt barn till vuxen ålder. Friheten kommer gradvis, frigörelse genom konfrontation. En märklig bundenhet, oförlöst genom separation från föräldrar under skoltiden. Hur rädda var vi inte att sära föräldrarna därför att vi aldrig gradvis kunde argumentera med dom. Deras helt och hållet idealiserade hållning till kristen uppfostran, tro och moral. Att sedan inte ha kontakt med barnen, skicka dom till internatskola, men ändå tro att de ska vara överens i trosåskådningen. Deras mänsklighet finns där, kärlek och goda exempel som människor men där fanns också fundamentalism och sekterism. De såg det aldrig, det var ju det som hela deras existens vilade på, dom och vi, de ofrälsta och de frälsta, vad händer med de övriga? Borde det inte räcka med upplysning?

Vandrade upp mellan stenmurarna, uppåt, uppåt. Terrassernas äppelträd fulla av frukter, enstaka päronträd. Aprikoser av något slags förkrympt art liknade vildapel. Kanske klimatet var för bistert här där även persikorna är små gröna ludna bollar. Överallt ljudet från bevattningskanalerna. Solen började gå ner bakom berget, skogen mörknade. Några ensliga halvfärdiga stugor i sten och trä skymtade bland träden. Kospillning vittnade om vallning av djur på betesmarkerna. Jag hade vandrat i tre timmar uppför, det var flera timmar kvar till toppen. Som tur var gick det fortare nerför tillbaka innan allt hamnade i ett kompakt mörker.

Den israeliska kvinnan är väldigt attraktiv. En väninna till henne som kommit efter på resan ansluter sig. Här är snart en hel koloni av israeler. Problematiken med palestinierna blir ett återkommande samtalsämne vilket är en oerhört komplicerad fråga med ockupation, bosättningar, en- eller tvåstatslösning, konflikter, krig, terrorism. De gillar inte regeringspolitiken, protesterna är kraftiga. Den nya vågen av demokratisk frigörelse i arabvärlden har ju ingen relevans för israel, de protesterar av andra anledningar och palestinierna har alltid sökt sin frihet. Alla dessa vinddrivna israeler på resor i Indien och Sydostasien bildar den nya diasporan, flykten från ett land med terror och skyddsmurar.

Vi söker alltid naturen, närheten till vad vi innerst inne är, ett stycke natur. Vi vill vara något mer men är det inte. Kultur är en naturlig process, ett växande efter intellektets förmåga. Många märkliga företeelser i naturen är mer invecklade, absurda, konstfulla, idérika än vad det mänskliga intellektet lyckas skapa. Vi har vårt unika språk, ett språk bland alla andra språk i naturen, inte märkvärdigare. Allt är en fråga om överlevnad. Människans överlevnadsstrategi bygger på överexploatering, vilket är en defekt i förståndet, okunnighet, girighet och rädsla. En rädsla att naturen inte ska ge henne det den ska, rädsla att förråden inte räcker till. Människan är naturens oroligaste varelse, en effekt av hennes fria intellekt, att handla som hon vill. Hon måste hela tiden lära sig av naturen, av erfarenheten. Inget finns förutbestämt i hennes sinne eller förprogrammerat i generna.

Mitt på dagen gassar solen, även här i Kalpa bränner den het som en gaslåga. Skogen och växterna ger ifrån sig intensiva dofter. Det är inte bara äpplen, päron och aprikoser som doftar. Från marken stiger kryddiga dofter från örter och blommor. Barrdoften är stark av terpentin och kåda.

Heidegger

Varat, varat och glömskan, vi glömmer varat för att komma ihåg.

Tror oss veta vad som är. Det som nära är, det som långt borta i världen är.

Tillvaron i världen, vara i världen, vi är där i världen. Vi lever i språket.

Vad är att vara? Är vara i världen ett möjlighetens rum?

Människan i världen, föds in i den, indragen i den, vi sitter fast i den.

Kastad in i världen, upplåten i världen. Vi varande i världen är stämda på ett sätt. Stämningen är världsupplåtande, stämningen finns i världen, i mig, vi ser och upptäcker nya saker, men är vi helt fria?

Fruktan och ångest!

Fruktan kontrasterar mot ångesten. Ångest ligger i att inte vara i världen.

Att inte förstå världen väcker varats frågor, om varat och förhållandet till icke varat. Det ger möjligen en lugnande filosofisk stämning. Varat och intet är motsatserna liksom ljus-mörker, aktivt-passivt etc. Vi är i möjlighetens vara, vi är också allt det vi inte är.

Tillvaron på väg någonstans. Det finns orsakssammanhang.

Plogen går sönder betyder att inte kunna plöja, att inte kunna så, att inte få skörda, att inte få mjöl, att inte få bröd. Sammanhangen lika med "är".

Är det meningsfulla sammanhang?

Hur träder varandet fram i världen, att världen träder fram?

Tillvaron är i sanning eller osanning, i det fördunklade, vilket skapar en moralfilosofi.

Varats mening? Hur träder varat fram? Tiden är varats mening!?

Förstår man Heidegger?

Orden som verklighet - verkligheten bakom orden

Jag är i min kropp, mitt sittande i stolen, mina inre organ, min mage, mitt hjärta, mina lungor. Jag är i mina tankar om tillvaron, sinnenas intryck. Bergen, topparna som försvinner i molnen, husen förankrade i klippan, träden som bär frukt. Livet i mig som en trygghet, hjärtat och hjärnan.

Oron inför framtiden, varför? Leva i nuet, den oändliga tillvarons horisont, i nuet, nersänkt i nuet, i det som är det stora havet, evigheten.

Vandrade bortåt mot väster, följde vägen bortom Kalpa tills landskapet blev som en dröm. Vägen skarpt huggen in i berget som stupade brant till dalens botten med den strida floden. Enstaka knotiga barrträd växte på de kala klipporna som en arrangerad japansk trädgård. Vatten porlade från forsen som rann över vägen. Det luktade starkt av barr och kåda. Mitt över dalen en by överst på en trehundra meter hög lodrät klippa. Högt uppe mot väster terrassodlingar och ett böljande landskap svävande i aftonsolen. Några hus klängde utmed branterna mot floden. I fjärran blånande berg.

Kvinnan blev förtjust i mig men jag tänkte inte direkt. Får en känsla av att hon inte tycker om Indien, kontaktytan försvann på något sätt. Hon ska dra vidare till Chitcul och jag ska dit senare men gör vi sällskap? Här är fantastiskt som det är, människan vill alltid vidare, se nya områden, upptäcka nya landskap. Är vi aldrig nöjda med där vi är? Här är det fantastiskt, högt uppe med vyer både neråt och uppåt, man är någonstans mellan himmel och jord. Molnen tränger sällan ner i dalen, de svävar vid trädgränsen, skymmer topparna.

Ingenting annat än det som når mig, i mig är minnen, utifrån kommer rörelser, det verkliga? Inifrån mig det levande pulserande hjärtat, intrycken utifrån som väcker minnen till liv. Snart lever det yttre genom mig, allt växer till liv i mig.

Mat verkar vara något som indier äter med koncentration. De verkar inte stanna till i en måltid, konverserar aldrig när de äter. Man äter snabbt upp sin mat i tysthet, måltiden avklarad, sedan går man sin väg. De är snabbmatsrestaurangernas idealkunder. Samling för en kopp te är mer tillfälle för konversation, där kan man sitta i timtal!

Kvinnan bredvid mig träffar sin väninna och deras samtal är i full gång. Jag saknar en god vän att prata fritt med. Det är alltid främlingar jag pratar med. När blir man god vän med någon? Det är ömsesidigt, man når varandra på olika plan. Kanske frispråkigheten ökar då avskedet ligger nära och man släpper ut sina tankar i rymderna, ett avtryck i tiden som inte kommer åter.

Kvinnan sitter välbehaglig bredvid mig, ung med fin hy, benen vackert skulpterade, bröstet tydliga, magen slät och en bak med former. Hela jag längtar efter det men det går förbi, känner mig för gammal, hon kunde vara min dotter. Kan inte veta hur hon känner det, kan inte veta hur jag ser ut i hennes ögon, rynkig och gammal. Stånd får jag ändå.

Känner mig gammal. Dessa unga kvinnor utan män. Vad vill jag, vad önskar jag, vad är mina behov. Känner för skapande arbete, få någonting gjort, arbeta, utforska, undersöka men också en spontan lek. Livet är ändå bara att gå från plats till plats, vara en tid på jorden, lämna, överge, återse, knyta nya bekantskaper. Ingen plats är förmer än den andra, ingen plats är ringare än den andra. Tillvarons oändliga intryck som väcker livets safter.

29/8 Det lilla barnets ständiga undersökande av tillvaron, om sakernas natur, stenen och sandens natur, vattnet, vinden och luften. Rikedomarna i det spontana livets yttringar. Skulle alla barn ha denna frihet och

möjlighet skulle världen se annorlunda ut.

Bergen på andra sidan visar sin fulla höjd, härifrån på 2000 m höjd ligger topparna på Kinnaur Kailash och Jorkandar ytterligare 4000 m upp.

De israeliska flickorna lämnade Kalpa idag för att ta sig till Chitkul med bussen. Familjen med den lille pojken lämnade också för att åka åt andra hållet upp mot Spiti. De fick några tips från mig om sevärdheter. Tar farväl av den livliga pojken Pele, 2 år med en intensitet som jag sällan sett. Det blir något fantastiskt med honom, man får hoppas på föräldrarnas sammanhållning. Vemodet uppstår i sådana här separationer. Jag borde ha följt med flickorna till Chitkul, dit skulle jag ändå senare men kände att det fanns mer att göra här, teckna ravinen, branterna, uppleva bergens dramatik. Mina föresats att stanna minst 4-5 dagar på varje plats för att ge den en chans övervägde. Vi är alla ute på vår egen resa, men ibland kan omständigheter omkullkasta planer. Flickorna var så unga och charmfulla, jag gör mig inga illusioner, gör inga närmanden eller förslag.

Allena med bergen igen, kommer att möta människor i Chitkul, Simla, Mussoorie.

Kvällsbönen ljuder igen, det är inspelad körsång. Den sena aftonsolen lyser svagt upp de snöklädda topparna mot en djupblå himmel, böljande molnslöjor far strax ovan trädgränsen, dalgången ligger i kompakt mörker.

Vandrade morgonen därpå utmed ravinen. Det var svårt att hitta lämpliga sittplatser att teckna från, fick närapå nackspärr eller svindel. Tecknade byn som balanserade på randen till klippan tvärs över floden. Vinden som kom i byar bidrog till en misslyckad teckning men aftonsolen gav relief åt bergen. Jag hade allt möjligt i tankarna, sex med kvinnor, ensamhetsproblem, relationen med israelerna som farit bort. Återfick lugnet på hemvägen i skymningen med alla dofter från äppelträden, aprikoserna och persikorna.

30/8 Känner ensamheten. Idag är det regnigt. Läser jag signalerna tillräckligt väl, ser jag de små antydningarna? Var hon intresserad av mig? Jag blev intresserad nu i efterhand. Saknar ungdomarnas entusiasm och spontanitet. Plötsligt ville hon komma till Mussoorie, intresserade sig för att träffa mig där vilket överrumplade. Det var redan för sent. Adjö och hoppas vi ses igen. Redan idag kanske. Vi ser varandra i Chitkul, är det mer emellan oss annat än en viss attraktion?

Resan till Chitkul gick genom den skarpt skurna dalgången med vägen inhuggen i klippan strax ovanför vattenytan till en fördämning som levererade vatten till ett kraftverk. Snart for vi in i Singladalen och stigningen började upp till 3500 m höjd till Chitkul som liknar en alpby i den grönskande dalgången med en brusande glaciärälv.

Varför lärde jag mig inte att skriva och läsa hindi? Varför stannade jag t.ex inte kvar i Indien efter 1987 och studerade? Bristande kontakter, rädsla, för mycket funderingar över livets mening, försörjningsproblem? Hade min konstnärliga bana hade varit intakt, inte uppbruten, styckad i

bitar som nu? Vilken annan identitet hade uppstått, djup och känsla? Känner mig kluven fortfarande, som om jag missat en del av min historia, men historien kan ta oändligt många vägar, törnar, utvecklingslinjer. Som att undervisa konst i Indien, jag ville inte tillbaka till ströjobben i Sverige. Lyssna till människorna, musiken, se konsten, teckna och måla. Jag har nått en mogen ålder som man säger men känner mig inte mer mogen än tidigare. Eftertankens blekhet, jag har den historia jag har.

Vad är lärdom, vetande? Det finns hur mycket som helst att veta men med förståelsen är det en annan sak.

Samtal om alkoholen kommer alltid upp då man dricker i grupp. Varför vet jag inte, men det verkar vara ett outtömligt ämne, hur man hanterar den, hur mycket man dricker, vad man dricker och vilka problem som finns i de olika länderna. Den förrädiska kulturen, beroendeförhållandet uppstår snabbt. Det serverades äppelvin som mera liknande ett destillat. Skulle jag ta det varje dag skulle behoven återkomma. Alkohol påbjuds inte inom buddism och hinduism. I Indien dricker jag sällan även om det är lätt att köpa whisky och öl. Landet har ingen tradition i sällskapsdrickande, inga pubar eller kvarterskrogar. Alkoholen skapar problem och indierna verkar inte tåla alkoholen. De som jag mött berusade är bortom allt förstånd, en stor tragedi. Därför dricker jag väldigt lite alkohol i Indien.

Chitkul är en gammal by med oskuldsfullhet inför det moderna samhällets intåg. En märklig samling fula betonghus kommer upp kring utkanterna nere vid vägen där bussarna och jeeparerna parkerar. Oprofessionella hotell och restauranger växer upp som vill exploatera turistinvationen men få tycks hitta hit. Det familjeägda hotellet som jag först övernattade i var bullrigt och nedkört. Stora delar utnyttjades för inkvartering av familjemedlemmarna och deras barn skrek och busade. Tvättning och badning skedde på framsidan där man skulle äta frukost och titta på bergen i soluppgången.

De centrala delarna av byn ser fina ut med alla sina trähus. Jag flyttade efter första natten till ett äldre gemytligare hotell byggt i sten och trä som hade en fantastiskt fint vardagsrum med fönster mot dalgången och en stor altan. Framförallt var det tystare och kocken lagade god mat. Även här var halva hotellet ockuperat av fasta boende. Turister kom och gick sporadiskt, jag satt för det mesta ensam i vardagsrummet och filosoferade med naturen utanför.

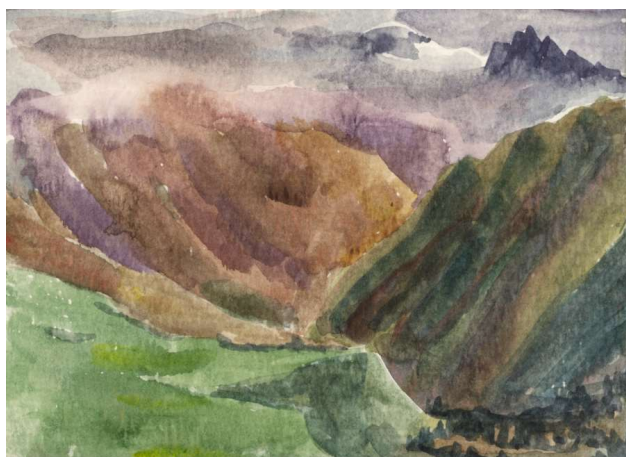
Stannar här för att teckna och måla akvarell. Det finns en osäker övergiven känsla i tillvaron. Människor kommer och går. Hur kommer utvecklingen att bli då alla har mobiler, vatten och elektricitet? Turistnäringen tycks vara i kris trots ett fantastiskt landskap.

Medan jag tecknar några hus i byn måste några ungar titta på. Ni får komma igen när teckningen är färdig försöker jag förklara men nyfikenheten är överväldigande. Visar dem de halvfärdiga teckningarna med hus som de förtjust känner igen. Nu är intresset väckt till bredden och mina vädjanden går ohört förbi så jag slår igen boken. De tittar sig förstulet omkring innan de försvinner till andra lekar. Försiktigt öppnar jag boken igen efter en blick runt omkring och tecknar vidare.

Högre dignitärer tillsammans med några tjänstemän inspekterar den senaste kanalanläggningen genom byn. Man har ännu inte öppnat

portarna uppe vid bäcken så det rinner väldigt lite vatten i kanalen. Förr betjänade vattenflödet små kvarnar tillverkade i sten och trä. Säden hölls direkt i en tratt uppe på taket och mjölet togs ut en våning under kvarnstenarna som drevs av det horisontella skovelhjulet under huset dit vattnet leddes via en brant träränna för att ge god fallhöjd. Kvarnarna var övergivna sedan länge. Den slingrande byvägen med trappavsatser i sten ersätts med en slät cementerad väg för motorfordon.

Små hölador i timrade trästockar med trätak var de äldsta, vissa hade fått stentak medan korrugerad plåt var det förhärskande. Det traditionella byggnadsmaterialet i trä och sten ersätts med betong och omålad galvaniserad plåt som kommer att rosta sönder i tidens längd av regn, syror och värmewäxlingar.

Skönt att sitta innanför det glasade vardagsrummet med bekväma möbler och titta ut mot bergen, de djupa skogarna, dramatiken i molnens flykt över bergskammarna och höra forsens brus i bakgrunden. En lätt vind får böneflaggorna att slå, solen lyser upp de gröna sluttningarna, människor utanför pladdrar.

Vad som möter mig väcker mig, vad som kommer till mig får jag inta, det finns inget bättre än denna stund, i detta ögonblick av klarhet.

Kvinnan som rörde min axel vid avfärden i morse och hoppades att vi träffades igen. Hur tolkar jag det? Öppenhet, inga förhoppningar, inga illusioner. Närvaro här och nu.

Kant

Tinget i sig, är det bortom vår erfarenhet, oberoende av subjektet? Kunskap oberoende av yttre intryck - kunskap beroende av iakttagelser. Vad är orsak och verkan? Tid och rum? Våra glasögon färgar världen, våra tanke kategorier. Uppfattar stenen tinget i sig? Erfar stenen tid och rum, applicerar den tanke kategorier, skapar erfarenhet, oberoende kunskap? Tinget i sig är bortom vår förmåga att uppfatta, bortom vår horisont. Vetenskapen har förfinade instrument men tinget ligger fortfarande utanför vår horisont. Den Kopernikanska revolutionen innebar människans förmåga till kunskap, allt rättar sig efter hennes vetenskapliga förmåga, en värdefull förmåga. Logiska påståenden som är motsägelsefulla - tidens början – tidens oändlighet, kunskap oberoende av yttre iakttagelser...

Det finns aldrig säkerhet om tingen i sig. Inom konsten finns Kaspar David Friedrich, idealist, realist som försökte avbilda. Kant skulle inte godkänna en bild av tinget i sig.

Den experimentella vetenskapen börjar ta form. Forskningen flyttas utanför institutionerna, den empiriska vetenskapen förhärskar, förfinas, förbättras.

Är viljan fri? Det ligger också utanför vår horisont. Att känna sig fri har inget att göra med viljans frihet. Vi påverkas alltid av yttre ting som väcker moraliska frågor. Är Gud tinget i sig? Vi vet inte om Gud existerar, det är en idé om det absoluta, inget vi sett. Det finns vägledande idéer om tillvaron, man kan veta något men inget om tinget i sig. Vi kan veta mycket om oss själva, framsteg i vetenskapen etc. Tolkningen av Kant handlar om fenomenologin, dess betydelse för förnuftets självinsikt och förståelsen över var gränserna går för vårt vetande.

Allt är beroende av min existens, finns inte jag försvinner allt från min horisont. Att inte existera kan jag inte säga något om, det existerar som sagt inte för mig. Kan jag vara säker på att tinget i sig existerar om mitt medvetande inte existerar. Det blir lite som ”hönan och ägget”.

Vi stannar vid varat, mitt hjärta pumpar, tankarna uppstår, medvetandet mottager. Det existerar där, vila i varandet, existensen.

I byn bygger man med billigast möjligt material, ersätter stentak med plåttak, träbalkar med betongbalkar men bevara inte arkitekturen. Material och arkitektur är i förhållande till varandra. Det är helt fritt hur man utformar husen, inga bygglagar, bygglov. Ägaren av tomten får göra som han vill, blockera grannens utsikt, hindra genomgång till närliggande tomter. Hus står halvfärdiga på grund av brist på medel, tillbyggnader blir huvudlösa och fula. De oskrivna lagarna finns med religionen, templet, traditionerna, festerna.

Forsarna gick förr in i kvarnarna, väldigt små kvarnar som skulle fungera fortfarande men tillflödet är strypt, rännorna spricker och husen står kvar som museiföremål. Här finns ingen etnolog, ingen antikvarie, inget intresse för byggtiditioner. Det behövs överblick och

dokumentation, renovering och bevarande.

Tänker på henne, skrattet, leendet, den unga kroppen med mogna bröst och len hy. Vill uppleva smekningarna, kyssarna, småpratet om vad som helst, känna benen i kroppen, hjärtat, allt som är mänskligt, föreningen av två kroppar. Känner mig fortfarande oerfaren vid 60 års ålder. Längtar efter livets poesi, romantik; känslöströmmar genom beröring och förening. Hennes unga känslor så friska och mångskiftande; det går förbi mig som en dröm. Vad är verkligt i denna värld.

Känna människan i varje kroppsdel, tränga in i hennes psyke, tankevärld, uppleva genom en annan människa alla smådetaljer, skratta och le åt samma saker, känna med varandras händer kropparna, naturen. Känna fysiskt varandras insida vid inträngning och extas. De förälskades förening i sinnen och kroppar,

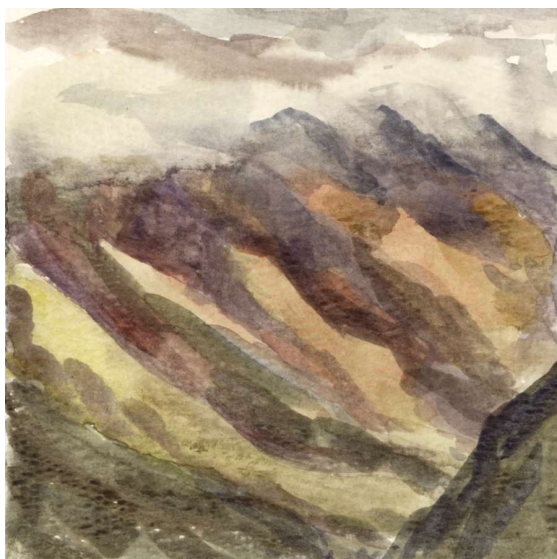
Vad vill jag, inga illusioner, inga förväntningar, förhoppningar men längtan finns. Nu är den bästa tiden av alla, här är livets mångfald, vara nära nuet, tiden; den omedelbara upplevelsen av tid och rum.

Morgon över bergen, östra sluttningarna i svagt motljus, fälten lyser gulgröna av mognade råg. Bybor är på väg inåt dalen med hackor och skäror för sina arbeten. Forsen hörs svagt i bakgrunden eller är det vinden som susar?

Med denna utsikt kan man leva länge, vad behövs mer i livet än goda utsikter, i fjärran där fantasin får grogrund. Allt känns förklarat, skönheten i naturen, stillhet och flöde, vattnets och bergens rörelse, allt är föränderligt. Våra dagar är räknade, än bultar hjärtat. Intensivt ser jag färgerna, nyanserna, hör alla viskningar från bergen.

En hjord av får vallas förbi nedanför altanen, det är en kakofoni av bråkande. Killingarna är bara några månader gamla, en del några veckor, snubblar och faller efter tackorna. Herden bär på en liten i selen på ryggen, kanske är den skadad. Ullen är tjock och fin innan vinterns kyla. En åsna börjar skria, det låter alltid som om de hade ont någonstans. De far illa när de utnyttjas hänsynslöst som lastdjur.

Målar utsikten, människor vill titta på, jag får anstränga mig att inte bli irriterad, får låta bli att bry mig. Det finns en otrolig nyfikenhet från omgivningen att se vad man målar vid akvarellblocket, missräkningen stor om man inte får se något. Är konstnären någon slags uppträdande trollkarl? En författare som skriver lämnar man åt sitt öde, ingen begär

att få läsa vad en författare skriver innan han är färdig med texten men en konstnärs arbete tror man sig kunna tyda och bedöma långt innan det är färdigt, innan konstnären lagt det åt sidan. Vi tror oss kunna tolka rätt det vi ser, men med seende ögon se vi icke, det är tanken som ser.

Descartes

Jag tänker alltså finns jag. Men det är sinnenas intryck jag tvivlar på, ifrågasätter. Jag tvivlar alltså finns jag. Jag är, jag existerar, medveten om att jag är men vad, vem? Jag är medveten alltså finns jag!/? Att tänka är lika med att tvivla, bejaka, förnimma, erfara smärta, erfara glädje...etc

Jag är i en självrelation, det är jag som tänker. Hur uppfattar jag resten av världen? Är jag medveten om den? Medvetenheten om jaget är ett axiom. (Buddistiskt!)

Är tanken ett materiellt skeende? Pragmatikerna tycker så men dualismen skiljer tanken från materien, det finns ett metafysiskt fundament och en rationell vetenskap.

Ingen verkar dock tro på dualismen längre. Spinoza var kritisk.

Tanken oberoende av kroppen? Överlever själen kroppen? Om allt kan ledas tillbaka på kroppsliga substanser är Descartes filosofi död. Fria viljan var dock en illusion både för Spinoza och Descartes

Själen enligt Descartes en substans fri från materien. Fysiologiska studier av hjärnan förklarar inte erfarenheter, känslor, upplevelser etc. Tanke utan kropp är dock svårförståeligt, rent psykologiskt är det lättare med: jag tänker alltså finns jag.

Tanken skild från kroppen? Då skulle Kants ”tinget i sig” kanske kunna uppfattas. Kant litade inte på Descartes, dock på subjektet, allt är färgat av subjektet.

Vila i kroppen, utgå från kroppen, livet finns i kroppen, hjärtats puls och hjärnans arbete med alla kroppens intryck. Tanken kan blockera intrycken, jag måste vara öppen för nya tankar, andra intryck, ljud, syner, människor, relationer, samtal, andras känslor och behov.

Först israeliskan som var attraktiv och alla funderingar jag hade kring henne. Ser sedan inte hennes väninna när hon kommer men det är hon som är intresserad i mig vilket jag märker sent när de farit till Chitkul. När de sedan far från Chitkul är det väninna som är min förälskelses mål. Den korta men bestämda beröring av min axel när hon drar förbi bakom ryggen och säger att hon ringer mig från Rishikesh. Allt är så flyktigt, illusioner. Den gnagande tanken finns kvar, tänk om...

Kalpa hade säkert mycket mer att ge. Chitkul har även det mer att ge. Man drar alltid vidare, en resa har ett slut, man ska tillbaka hem, var nu hemmet är, arbetet, födkroken? Här i Chitkul skulle livet kunna fortsätta med dagar av tecknande, målande, utställningar, kurser, undervisning, expeditioner, lära känna bybefolkningen, rika, fattiga, intelligenta, begåvade, dumma. Den trevliga lilla dvärgen med flickan som sin gode vän, skraddaren i skjulet, kvinnan i sin kinnaurhatt med grön bård, barnen som går i skolan med sina uniformer. Traditionerna, gudafesterna, musiken och dansen. Turisten som förstulet tittar på, går från upplevelse till upplevelse. En kort tid här och sedan vidare till nya äventyr. Allt är här nu, allt sker i mig.

Natten sänker sig över Chitkul, nya turister har anlänt. Man tar in på

olika gästhus, går en promenad, ser sig omkring och bedömer sevärdheter. Så är det med oss turister, allt är ju egentligen värt att besöka och se men är det något som lockar, något som rättfärdigar mitt varande här, något som ger valuta för pengarna, naturupplevelser, även människans natur, kulturen...?

Har jag behållit förståndet? Vad långt borta livet i Sverige är, det behöver inte ens existera. Jag kan vara här för evigt, till slutet åtminstone, evigheten vet vi inget om, speciellt inte jag.

2/9 Två veckor kvar på denna semester. Resan tillbaka är påbörjad. Jag kortar av vistelsen här med en dag. Hoppas kunna ta en lång promenad idag, höra forsens brus, skåda bergen, uppleva jordens dofter. Jag har inget annat ställe att vara på jorden, hemmet har jag här inne, i mig.

Shimla

3/9 Har anlänt till Shimla efter 12 timmars bussfärd från Chitkul. Staden är förfärligt ful och stökig med en vulgär medelklass indisk turism som mest shoppar i moderna butiker, äter på tjugiga restauranger och flanerar högst upp på The Mall med utsikt över snöbergen i fjärran. Med blicken kan man svepa över alla de koloniala byggnadsminnena som kyrkan, teatern, klubbhuset, posten, biblioteket. Längre ner utmed sydslutningen ligger stationen för lilleputtåget som är ett världskultursarv.

Hotelrummet var ingen höjdare, stannar bara en natt eller två. Ryggproblemen har återkommit, känner mig ensam. Internetkontakt igen med några e-postbrev att besvara.

Lever kvar i Chitkul. Nedfärden därifrån hade en intensiv klarhet, kände mig genomlyst. Ett sällskap steg på strax efter avfärden med fina mössor och arbetsredskap. Ett magert får fick också följa med och en killing som en ung man bar i sin väska, den stack ut huvudet och bräkte ibland. Både kvinnor och män var på väg att arbetade tillsammans på

åkrarna. En av kvinnorna satte sig oblygt bredvid mig, väldigt mager om knäna kände jag i det trånga utrymmet. Tidigt på morgonen lyste åkrarna i olika färger, omgärdade av stenmurar, den vita granitstenen som de också byggde husen med. Fick aldrig svar på varför det odlades rosa och gula blommorna på vissa åkrar. De steg av bussen glada i hågen och verkade se fram mot dagen arbete bärande lunchen i små knyten och mjölken till sitt te. Jag var där av naturen, de av naturen, lyckliga att arbeta i naturen tillsammans. Vi är skapta för det, hela oss, synen, hörseln och luktsinnet. Allt blev oändligt stort, forsarna nerför dalgången, högst upp de kala spetsiga topparna kringgärdade av moln som sakta drog förbi. Friskhet i luften och lyckan att vara.

Så annorlunda här i Shimla där man helst vill gömma sig för människosläktet.

Det fanns ett litet bibliotek i Shimla med väldigt få böcker där de flesta läste dagstidningar, de som kostar knappt femtio öre ute i tidningsstånden, få har råd med det.

Balkongen till hotellet är en befästning med tjocka galler, de har kanske besvär med tjuvar eller så är det fräcka apor. Ser i spegeln en gammal gubbe som behöver motion, ryggen besvärar mig, behöver få upp rörligheten. Ser ett upplyst Shimla i natten med alla ljuden som tränger på, en förfärlig trafik fortfarande. Ser jag moskiter, behöver jag myggstiftet? Har aldrig använt det tidigare under resan.

4/9 Hittade till slut ner till den nya busstationen när strukturen på staden blivit bekant. Först gäller det att ha sju rupee i beredskap för att betala hissen som tar mig ner till vägen där bussar trafikerar. Dessa går bara till gamla busstationen för lokaltrafiken. Där hinner jag ta en kopp te innan en buss tar mig till nya busstationen för fjärrtrafiken. Väl framme låter jag en koli, en bärare ta min ryggsäck till rätt buss och får den väl surrad på taket. Inser att det måste finnas en biljettlucka någonstans för att

reservera platser. Stationen är modern med dubbla våningar, rymliga vänthallar och elektroniska displayer för portarna. Ett datoriserat biljettsystem gör köpet enkelt och jag har en reserverad plats. Bussnätet är kooperativt och hårt kontrollerat i Himachal Pradesh. De som stiger på under resan får en biljett utskrivnen från en liten kalkylator. Kontrollanter kommer någon gång in under färden för att gå igenom räkneapparaters minne och synar alla biljetter. Det är svårt att göra sig en extra hacka på tillfälliga resenärer.

Bussen ringlade sig nerför berget på oändliga serpentinvägar förbi städer, små samhällen med skolor, bank, postkontor och bondgårdar utspridda på det terrasserade landskapet. En ljuvligt värme kom med den lägre höjden och grönskan var intensiv efter regntiden. I Dehradun kostade jag på mig en taxi till Mussoorie och Devdar Woods Guest House. En lycklig känsla att vara tillbaka i den välbekanta miljön med alla minnen. Lugnt och skönt med ombonade förhållanden, frukost, lunch, middag och en kopp te när det faller mig in. Cirkeln är sluten.

Den ensliga fågelns läte där i trädet, tut-tut med exakt mellanrum och paus till nästa tut-tut, kusligt exakt.

Behöver nollställa mig, för mycket sex i huvudet. Tänker på henne hela tiden, ren illusion. Hon kommer inte att ringa, träffar andra killar i Rishikesh, har inga förväntningar men det skulle bli ett trevligt sällskap....

Behöver prata med någon, behöver kommunikation, närvaro, fysiskt och mentalt, beröra och beröras.

Mussoorie

5/9 Tidigt uppe för en morgonpromenad. Träffade Sima som log så vänligt, mindes mitt namn och tackade för akvarellen hon fick senast. Deras hotell var fullsatt.

Solen lyste upp bergen i den klara luften med god sikt mot Dehradun. Aporna hoppade mellan träden, en hjord av getter vallades av en äldre man med sin son. Två valpiga hundar försökte hjälpa till. Små killingar bråkade ängsligt intill honan på de minimala avsatserna där de sträckte sig efter friska löv i träden.

Devdar har bara mig som gäst, fåglarna kvittrar, jag hör minst fem olika läten. Devdarträdet i all sin prakt breder ut sina grenar täckta av ormbunkar. Det känns som att jag alltid kommer att vara här, lyssna till fåglarna, hundars skall och människors sysslor.

Nära 10 dagar kvar på semestern. Tänker fördriva tiden med att studera hindi, lära mig läsa och skriva, få goda råd om böcker att köpa och studera. En liten inspirerande nybörjarkurs.

Kåt som vanligt. På bussen ner från Shimla steg det på en flicka som tagen från en modetidning, åtsittande jeans som följde kroppen ledigt, stora ögon, plutande mun, rena ansiktsdrag, lite mager kanske, väldigt ung, under 20, hon hade den ambivalenta övergången flicka-kvinna, oblyg, självmedveten, stilsäker med något vilt och fatalistiskt. Hon steg av efter 30 min i en större by utan handväska eller annan klädsel än en tunn blus, jeans och den sexiga baken. Fascinationen, kåtheten, en sådan där kvinna som kan göra en man galen men jag längtar efter en mogen

kvinnor med intelligens och närvaro. Jag har aldrig förstått mig på förhållanden med kvinnor som kunde vara mina döttrar. Attraktionen ger vika för en besinning, man ser realiteterna. Jag kan inte stå ut med den självbilden eller klarar jag självinsikten?

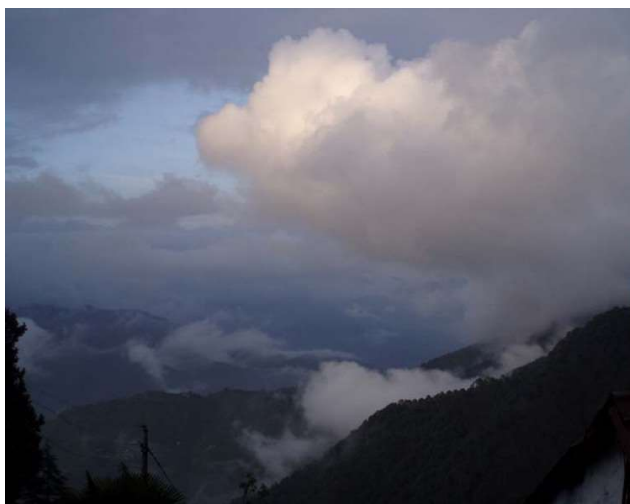

Jag är inte mer än min pulserande kropp, därifrån stiger tankarna. Bergen är i min närhet, ute är det regn, dimma och kyla. Hur får de kläderna att torka i denna fuktighet? Aporna vandrar på muren, de små skuttar omkring, kylan tränger på, längtar till värmen. Får inget gjort av konst, måleri och teckning. Språkstudier i hindi engagerar mig för att läsa och skriva på hindi utökar mitt ordförråd. Läraren berömmar mig för min talande hindi. Märkligt att vara tillbaka på den skola som min mor undervisade i för 60 år sedan då jag föddes. Minns att hon på lediga stunder under vårt vinterlov nere på slättlandet försökte undervisa oss i devanagari-alfabetet för att kunna läsa och skriva hindi. Lite fastnade i våra huvuden som var fulla av äventyren runt bungalowen, lekarna med de indiska barnen och klättringarna i bambulunden.

Jag är i denna kropp, kommer ingenstans, hör nattens fågel, känner mitt hjärta slå, kvinnor kommer och går i tankarna, ingen är verklig.

Tröttheten i kroppen, tränar och tränar, vill snart sova, morgondagen kommer.

Kaffe på ett modernt kafé nära det gamla Library, numera Gandhi chowk. Jag ser stora delar av Mussoorie ända ner mot Dehradun, Rishikesh och Haridwar. Dehradun har växt stort efter att ha blivit huvudstad i delstaten Uttarakhand. Inga skyskrapor syns men det lär inte dröja. Centrala delarna är ett gytter av gator fruktansvärt trafikerade. Stadens densitet minskar något uppåt Rajput road som är pulsåder upp mot bergen, kantad av bungalow, internatskolor och regeringsbyggnader som breder ut sig på stora ytor. Utsikten härifrån är som en dröm, molnen tornar upp sig ovan bergen som blånar i fjärran, de blir låga svagt böljande mot slättlandet där floderna ses ringla fram.

Hittade en liten stuga ovanför Devdar med kök, sovrum och utsikt från en privat altan. Här skulle jag kunna bo tills jag dör. Kusligt när jag mitt i natten tycker att allt är fel med livet. Nu i vaket tillstånd inser jag tillhörigheten med jorden och människosläktet, en pratstund på morgonen med hotellfolket, en hund som svansar efter mig, vi sitter och skådar tillsammans ut i en del av alltet, byarna där i fjärran med

terrassodlingar, människor nära natur, djur och växtlighet. Lyckan att leva i detta stora oändliga som är jag, världen och mina närmaste.

Omgiven av moln, mitt i den vita dimman, ljudet av regn på plåttaket ger mig gåshud av välbehag.

Varför denna känsla av övergivenhet? Här är jag med hela min fantastiska kropp, att lära känna, att leva med. Den ger en behaglig närvarokänsla. Vi kan inte vara något annat än kroppen närvarande i rummet, detta liv som pulserar. Mitt temperament är min inre puls, måste vara nära den, livnära kroppen som livnär hjärnan som livnär av inre och yttre intryck. I varje ögonblick är vi oss själva. Här och nu är den bästa tiden av alla. Gemenskapen fogar samman mina delar till en helhet, ensamheten löser upp, splittrar allt till atomer. Mina förälskelser är minnen blott, där ute ligger världen och väntar.

Genom dörren sveper en fuktig dimma, teet jag dricker har en lukt av kodynga men smakar bra, är det något i luften?

Mitt hem är här, man glömmet så lätt. Sexualiteten, könets stånd och viljan att tränga in försätter mig utanför mig själv, upplever en kvinnas inre fysiskt, den andliga kännedom efter livslång erfarenhet. Kommer alltid tillbaka till mina egna rum, utblickar från mina fönster, känner mina ben, ryggrad, händers arbete och lungornas rörelse.

Här tränger inte världen på, endast naturens skådespel, ljud, små rörelser, ljusets skiftningar. Någonstans långt borta finns mitt arbete, mina pengar, min pension, mina försäkringar, mina saker.

Vandring genom skogen i dimman, försöker måla det, ett motiv kräver träning, erfarenhet och experiment. Bergen i Spiti blev aldrig som jag tänkt mig men inget går att förutse, behärska eller bli färdig med. I Chitkul målade jag ett motiv sex gånger i förändrat väder och ljus. Verkligheten blir vi aldrig klara med.

Känner att det händer lite i mig, allt kommer inte från mig. Det interaktiva varat. Sprunget från mitt liv i samklang med andra liv. Det är i sammanhanget allt händer.

Svårt att kommunicera, att komma nära. Aldrig kommer jag riktigt nära någon. På håll förstår jag att det finns samhörighet, gemensamma tankar och erfarenhet. En amerikan vid middagsbordet är svår att förstå, lätt att prata med men känslomässigt obegriplig och märklig.

Skönt att ha startat övningarna i hindi. Kommer att ha stor nytta av dem.

Längtar till något, varför det? Här finns egentligen allt som kan tillfredsställa mina behov. Det finns underbara kvinnor, intelligenta och kultiverade. Det finns vacker natur, TV med alla filmer, böcker av alla slag, musik att köpa och lyssna till. Det finns människor överallt. Vad fattas mig? En inre anpassning, en vana, en acceptans av former?

Vaknar till en underbar dag, vandrar runt berget, temperaturen behaglig. Allt är som det borde vara i postmonsunen, moln som klättrar över bergskammarna som tonar bort i fjärran, döljer och visar sig. Livet både i och utanför oss.

Vägar upp och vägar ner. Går man ner får man stå ut med att gå upp, till den sista färden nerför för gott. Gillar att gå upp, vet att vägen tillbaka blir lättare.

En magisk kväll utanför den lilla stugan med fullmånen över bergen och nattfågeln hoande. Två fåglar hoar samtidigt, de kommer en liten stund i takt med varandra men drar sedan ifrån för att åter närma sig varandra.

Sista dagen i Mussoorie, dimmorna sveper om huset, stunder av klar sikt mot bergen, luften mättad med fuktighet, det smälter mina akvarellfärger, socker och salt blir genomskinligt, mögel sätter sig i väggarna, mossa växer överallt, doft av fuktig jord och skogens barr. Allt känns så nära, närvarande. De blånande dalgångarna inåt Himalaya med gröna terrassodlingar, stråk av mörk skog och terrafärgad jord, skuggade av molnen, upplysta av solen. Dimmorna drar fram långsamt, döljer och blottar.

Upplever frid och stillhet, behöver inte mer i livet, varför jagar vi efter

mer i livet, upplevelser , extasen, förverkligande av alla drömmar...Här finns inget utöver detta varande. Fågeln jagar efter mat, den gör vad som behövs för att mätta sin mage, våren kommer och den parar sig, lägger ägg, föder ungar. Människan oroar sig över tillgången, överlevnaden och framtiden. Jag skulle kunna sitta här tills jag dog men måste röra mig, söka arbete för mat, söka gemenskap, tala, känna, lyssna, kyssas, kramas och kopulera.

Vad är viktigt i livet, inget och allt! Prata hindi, konversera på engelska, lyssna på nyheterna, förstå världsekonomin, konflikter i Afganistan, kidnappningar i Somalia, terrorhot, nedläggningar. Jag kan leva utan allt detta. Men jag är en del av människosläktet, tillför av mitt vetande och kännande, kommunicerar från mitt lilla hörn av tillvaron, ser det jag ser, även genom andras ögon om jag kan tyda det. Ändå är allt inom mig, allt är i mig, både det jag tror är utanför mig och det jag upplever i denna stund. Finns det en del i mig som uppfattar det som är utanför? Mitt totala varande i nuet är en del av min världsuppfattning. Jag avslutar mitt arbete, äter kvällsmaten, stänger dörren, släcker ljuset och sover.

Jag kommer att leva i Mussoorie på äldre dagar. Tecknar de gamla koloniala husen från en kulle i Mullingar som så många gånger tidigare. Jag har hunnit teckna, lärt mig att läsa och skriva hindi, har så långt kvar innan jag behärskar det.

Att ta sig ner från berget med alla rastställen, forsar, utsiktsplatser, reklamskyltar, de ständigt föränderliga vyerna är ren nostalgi. Kommer in i Dehradun med den kaotiska trafiken, jag hann i tid till tåget.

Serveringen av te är över, tåget går med maklig fart genom skogen i Doondalen med höga eukalyptusträd. Försöker läsa en tidning på hindi, det går trögt. För denna resa betalar man extra för sköna säten, mat och service. Först blir det samosas, namkeen och te. Middagen är en starkt kryddad soppa med bröd och smör.

Två månader i Indien, det har känts som en evighet. Varje stund är en evighet inom oss och livet ett ögonblick.

Stationen i Saharanpur är ett under av ordning och reda, inga tiggare, inga vilda hundar, inga försäljare utan tillstånd. Här stannar vi i tjugo minuter.

Mannen bredvid mig håller på med någon slags privat bönestund, rabblar mantra medan han fingrar på sitt radband. Många har faktiskt skaffat sig hörlurar när de lyssnar på musiken i sina mobiler. En del pratar högt och ljudligt precis som i Sverige om vad man ätit, när man kommer fram, lugnar ner sina nära och kära. Tåget är försenat, det stannar ideligen på minsta station. Mannen bredvid verkar klar med sin bön. Harklar sig, verkar inte nått någon inre frid som man skulle tro, rör på sig nervöst.

Längtar redan till Chitkul, Kinnaur och Spiti. Den fine ägaren av gästhuset i Kibber med en son som skickades till klostret för att bli munk, det är en stor ära bland tibetanbuddister. Det var en from man med stor kärlek till människorna omkring sig. Längtar till landskapets svindlande skönhet och dramatik.

Loket har gått sönder och man inväntar en ersättning. Vi blir 40 min

försenade. Förr i tiden var detta något man alltid räknade med men indierna är tydligen vana vid att detta tåg kommer fram i tid. Folk börjar ringa på sina mobiler och säger att de är sena, en del lyssnar på musik, ser på filmer i sina Iphone. All denna stimulans, skulle man inte kunna meditera, det inre livet är en lycka. Jag får sitta med jackan på eftersom kylan från luftkonditioneringen är besvärlig.

Tåget rullar äntligen igång, rörelse på gång, vi blir lugnade av rörelse, det bekräftar att vi är på väg.

Vad har hänt under dessa två månader? Framtiden får visa det. Befinner mig i ett tudelat tillstånd. Går världen att hela? Världen behöver ses i det tillstånd den är i. Mitt liv i världen, på jorden. Där finns de fattiga, lidande, sjuka och barnen som gråter och är ensamma, övergivna. Det som var min erfarenhet från början. Kommer tillbaka till mig själv, här är mitt hem, inte någon annanstans.

Tåget står still igen. det kommer att bli sent i natt innan vi kommer fram.

15/9 Ljuset spelar genom gardinerna på hotellrummets fönster. De öppnas aldrig för att kylan ska bevaras och jalousierna är alltid fördragna. AC-anläggningen är tung och hänger ut genom väggen med en oroväckande lutning. Ingen konsol verkar hålla den uppe. Ljudet av fågelkvitter, brusande tutande trafik och människors arbeten på gatan tränger in. Mitt inne i Delhi är djurlivet intensivt, fåglar av olika slag, ekorrar, ödlor, myror och andra insekter frodas i värmen.

Jag sitter åter på en av de kalla luftkonditionerade kaféerna på Connaught place med en kopp kaffe så dyr att det skulle mätta en fattig familj under flera dagar. Det gnager på samvetet förstås. Regntiden är inte över. Ute flammar blixtrarna till över den hastigt förmörkade himlen. Det kommer sedan ett öronbedövande brak och regnet forsar ner, stora pölar bildas, rena lervällingen, vattnet letar sig in på trottoaren under de fina arkaderna där de fattiga sitter och tigger.

Ute i basaren handlar jag anteckningsböcker, sandeltvål och massor av namkeen. När jag ska handla rökelse vid ett stånd utanför ett tempel uppstår det bråk mellan butiksägaren och en man som flitigt använder vattentappen bakom butiken. Slagsmål uppstår och stor folksamling. När kontrahenterna till slut skiljes åt fortsätter bråket mellan de som lagts sig i konflikten. Jag höjer försiktigt ett finger och pekar på min rökelse och får äntligen betala.

Dagen därpå susar jag fram på 10 000 m höjd till något som kallas mitt hem men jag gillar aldrig hemkomsten från Indienresor. Drömmer mig bort till andra ställen. Längtar till Italien, vinerna, pastan och espresson, den grekiska fårosten eller portugisiska grillade fisken och skaldjuren. Men det finns konsten att arbeta med, konstutställningar, musiken och filmerna, utflykter i skärgården och naturen. Fram till nästa resa.

Text, teckningar, akvareller & foton

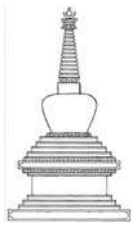
Davey Hammarsten

Chakran (rundvandringen)

Chakra (sanskrit) , en chakra, flera chakran respektive chakror betyder ”hjul”. Ett begrepp inom hinduismen och i vissa besläktade asiatiska kulturer, som även tagits upp i New Age-rörelsen. Chakra, som kan kallas ”livshjul”, anses uppstå som ett slags knutpunkter där nadi med flödande prana, eller ”livsenergi”, korsar varandra. Det är även här, i dessa chakran, som den fysiska kroppen sägs möta den eterkropp eller astralkropp som Chakraläran postulerar.

Chorten, en tibetansk buddistisk stupa som har flera symboliska betydelser. Ursprungligen en relikgrav efter betydelsefulla lamor men representerar också bilden av Buddha i abstrakta former. Basen är lejontronen, de överhängande fyrkantiga stegen hans ben i yogaställning, domen är hans torso, den fyrkantiga harmikan hans huvud där ögonen brukar vara målade, spiran är hårets vindlingar *ushnishan*, parasollen är kungligheten, månen, solen och flamman symbol för upplysningen. Därtill representerar den kvadratiska basen - jorden, den halvsfäriska kupolen - vatten, den koniska spiran - elden, den övre lotus parasollen och månskäran - luften och solen med den upplysande flamman - rymden. En chorten passeras alltid på vänster sida. Utgör en symbol för världsberget, världsaxeln i den buddistiska och hinduiska kosmologin.

Efterord

Dagboksanteckningar från Indienresan 2011 har redigerats och kompletterats med faktauppgifter där det behövdes. Teckningar, akvareller och fotografier är merparten från resan förutom den inledande vistelsen i Mussoorie där akvarellerna gjordes 2008 och teckningar från Manali är hämtade från min vistelse där 1987. Resorna i Himalaya gått till följande platser: 1980 till Ladakh och Nepal, 1987 till Manali, Daramshala, Dalhausie och Chamba, 2000 en kortare vistelse i Nepal, 2004 till Badrinath, 2008 till Nainital, Raniketh och Almora, 2010 till Sikkim. 2012 var jag med en gruppresa till Tibet. och 2015 till Ladakh och Manali

Davey Hammarsten
Göteborg 2018

© Davey Hammarsten

www.davey.se